VALERIA CIOVICĂ

CETINĂ VOINICUL

povestile anei maria

ANA-MARIA era o fetiță cuminte și tare necăjită, că rămăsese orfană de amîndoi părinții, iar bunicuța, singura ei bucurie, se stingea văzînd cu ochii.

Într-o zi, cînd simți că i s-a apropiat sfîrșitul, bunicuța o chemă la ea pe Ana-Maria și îi spuse să fie cuminte ca și pînă acum și să aibă grijă de bunicul. Ana-Maria făcu așa cum o învățase bunica, dar din zi în zi îi venea tot mai greu să-și culce capul pe perină fără poveștile bunicii. Așa că porni să descoasă pe cei din casă dacă nu știu cumva cine i-ar putea spune povești. Începu cu bunicul, dar el își flutură barba albă în semn că nu știe ; urmară apoi Azor, păpușica de cîrpe făcută de bunica și, mai la urmă, motanul. Acesta îi zise că ar ști el ceva, dar nu-i poate spune că e cam răgușit și pînă nu și-o drege glasul cu ceva smîntînă, n-o să scoată nici o vorbuliță. Dacă văzu că n-are încotro, fetița smîntîni oalele cu lapte și-i puse motanului dinainte tot ce strînsese, iar acesta lacom, limpăi jumătate din smîntînă, apoi lingîndu-și mustățile îi spuse fetei că-n mijlocul pădurii se afla un brad uriaș, care știe o mulțime de povești, pe care le spune copiilor cuminți.

— Și eu sînt cuminte, spuse Ana-Maria, și fără s-o vadă bunicul se strecură pe portiță și intră în pădure. Azor văzînd ce poznă a făcut motanul, îi răsturnă străchinuța cu smîntînă, apoi dete fuga după fetiță să-i fie călăuză și apărător în drumul ei.

Merseră ei ce merseră, iar cînd se înnoptă, cîinele o sfătui să-l apuce bine de coadă să nu se rătăcească în întuneric, iar el o să găsească drumul mirosind. Ceva mai încolo, deteră de o luminiță ce se mișca înaintea lor și cîinele se porni să latre ; luminița se opri și fetița văzu atunci înaintea ei un omuleț mai mic decît firul de iarbă lîngă care stătea. Îl rugă să le spună dacă sînt pe drumul cel bun, iar omulețul zise că nu i-o da răspuns la întrebare, pînă ce nu ghicește cine-i el.

— Ești poate Statu-Palmă-Barbă-Cot sau Piticot Barbă de-un Cot. Văzîndu-l dînd din cap că nu, adause repede : sau Spiridușul cel bun al pădurii, din poveștile bunicii ? !...

— Ai ghicit, răspunse omuleţul, şi dacă n-aş avea şi altele pe cap te-aş însoţi cu dragă inimă pînă la Bradul cel Uriaş care îmi este prieten. Drumul pe care ai apucat e foarte bun, dar îţi trebuie ceva să-ţi lumineze calea şi zicînd aşa îi dărui fetiţei o crenguţă de brad, peste care împrăştie spuză de licurici.

— Bradul pe care s-or aşeza licuricii, mai zise omuleţul, e cel pe care îl cauţi şi îi poţi vorbi fără teamă, că uriaşului îi plac copiii cuminţi, aşa că drum bun şi să ne vedem cu bine, Ana-Maria.

Fetiţa mulţumi spiriduşului pentru dar şi porni mai departe ; deodată văzu în faţa ei un brad uriaş şi pînă să se lămurească dacă e cel căutat, licuricii se şi aşezară pe crengile lui, împodobindu-l ca nişte steluţe. Atunci Ana-Maria îi spuse bradului cine era şi de ce-a străbătut atîta cale, dar el nu-i răspunse, fetiţa vru să facă cale întoarsă crezînd că nu o socoteşte destul de cuminte, dar simţi că nu mai era jos în iarbă şi cînd privi mai bine, văzu că şedea în palma unui uriaş, dimpreună cu Azor.

— Du-te acasă Ana-Maria, îi spuse uriaşul, copiii cuminţi dorm acum, iar tu umbli rara pe drumuri. Am să-ţi duu licuricii îndărăt să-ţi lumineze calea, iar cînd te vei băga în aşternut şi-oi închide ochii, eu am să vin la patul tău şi am să-ţi spun poveşti, dar ţine minte, să nu-mi ceri mai mult de o poveste în fiecare seară, să nu încerci să mă zăreşti ţinînd ochii întredeschişi şi mai ales să nu spui nimănui vreuna din poveştile mele. Dacă faci aşa cum ţi-am spus şi dacă vei rămîne cuminte şi bună, am să vin la tine în fiece seară, dacă nu, nu.

Zicînd aşa, Uriaşul o lăsă jos încetişor şi fetiţa porni spre casa bunicului.

Pe drum întîlni iar pe spiriduşul cel bun , care o însoţi pînă la portiţă ; după ce se despărţi de el, Ana-Maria se strecură binişor în casă şi se băgă în aşternut ; cum închise ochii auzi glasul cel blînd al Uriaşului : Astă seară am să-ţi povestesc despre cei doi fraţi care nu aveau aceeaşi mamă, dar care semănau între ei datorită sihastrului din pădure.

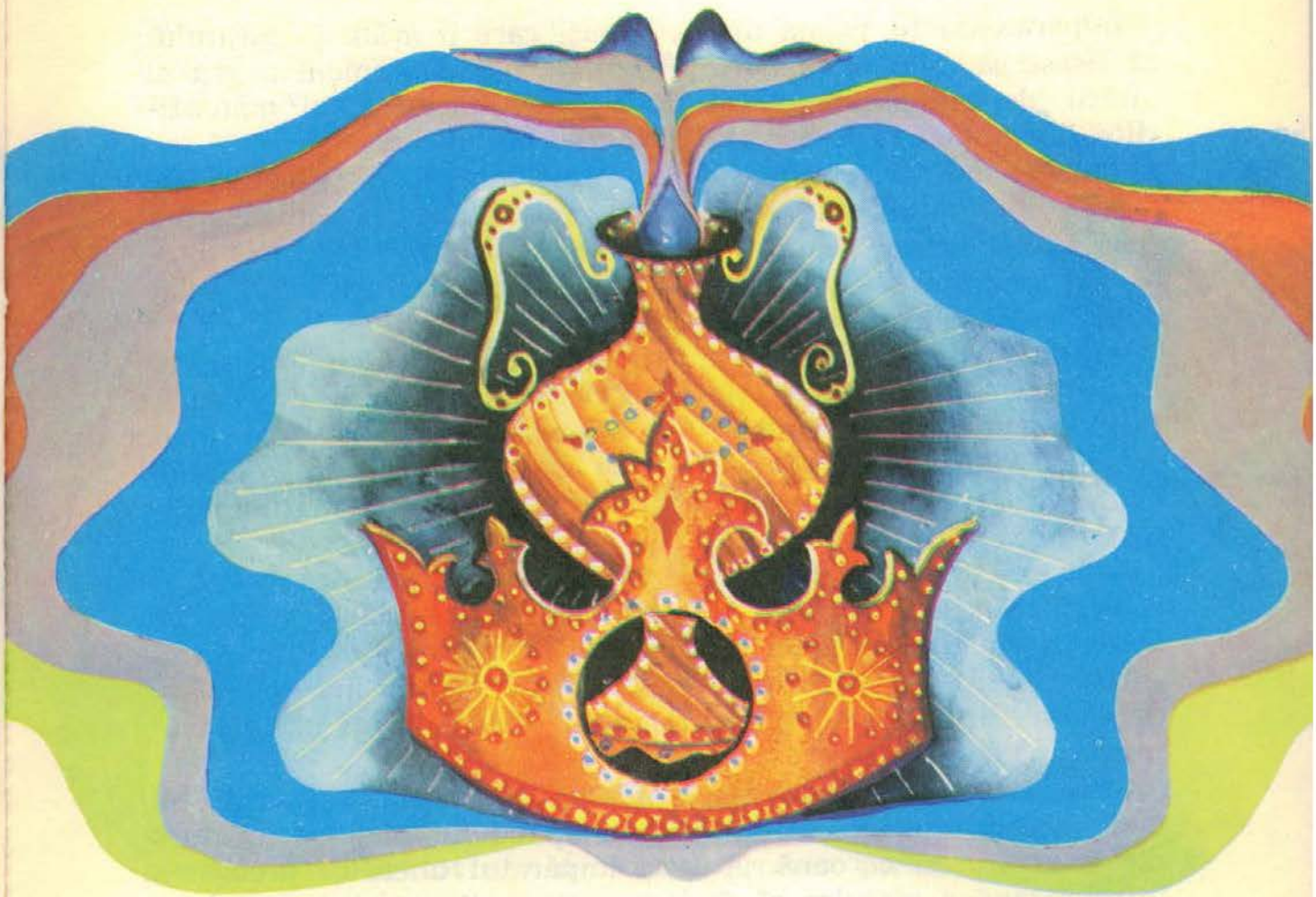

CĂNTUȚA DE AUR

Au fost odată un împărat și o împărătească, care au ajuns în pragul bătrînețelor fără a avea copii. Și ce nu făcuseră ei pentru una ca asta ? !... Chemase împăratul pe toți vracii și vrăcițele de pe lume și le făcuse daruri bogate, doar or putea face cumva, ca împărătița lui să-i dăruiască un fecior ; dar ei nu primiră acele daruri, spunînd toți ca unul, că așa minune nu se poate înfăptui. Tot așa ziseră zodierii și cititorii în stele, iar înțelepții îl sfătuiră pe împărat să nu se pună contra firii, că dacă-i era scris să moară fără urmași, așa va fi și altcum nu.

Găsind împăratul că zisa înțelepților era adevărul-adevărat, depărtă de la sine pe cei chemați și dete strașnică poruncă, ca nimeni, oricine ar fi fost el, să nu-i mai amintească de marea dorință ce avusese și nu și-o putuse împlini.

Împărăteasa fu prima dintre supuși care îi arătă împăratului că lăsase să cadă peste dorința amîndurora zăbranicul negru al uitării, deși în ascuns bătea drumul schiturilor și al mănăstirilor rugînd pe Cel de Sus să o dăruiască cu un fiu.

Trecură anii ca te miri ce și în cetate nimeni nu-și mai amintea că împăratul avusese cîndva o dorință ; doar împărătița, cu tîmplele acum cărunte, nu uitase, și după ce-l privea într-ascuns pe împărat cum sta dus pe gînduri, se furișa din palat și pornea să se caute cu babele și vracii.

Odată, auzind ea cum că ar fi în munți un vraci iscusit, porni într-acolo, dar se rătăci și o prinse noaptea lîngă o peșteră. Intră înăuntrul ei și dete de un moșneag care o întrebă cine-i și de unde vine, iar ea îi spuse totul de-a fir a păr, ca sufletului ei ; el îi ceru atunci să-și scoată de pe cap coroana împărătească și să i-o dea lui.

Cum luă moșneagul coroana și o privi, îi spuse că vracii și zodierii mințiseră și că de l-o asculta pe el, în scurtă vreme va avea un fiu. Împărăteasa zise că așa va face, iar el după ce îi spuse ce avea de spus îi dete niște ierburi și suflă într-un corn ; cum sună de trei ori, se ivi un cioban care o însoți pe împărătească pînă la palat.

Deși ora era tîrzie, împărăteasa dete poruncă să vie cel mai iscusit meșter care să facă pînă la ziuă o cănțuță din frumoasa ei coroană. Auzind împăratul unele ca acestea o întrebă cine o sfătuise să facă așa și pentru ce, iar ea, după ce-și ceru iertare că nu-i ascultase porunca, îi vorbi de moșneagul ce-i dăruise ierburile și cum îi spusese el că va avea un fiu, dacă va bea fiertura lor dintr-o cănțuță făcută din coroana ei de împărătească. Vorbind ei de una și de alta, iaca și zorile se iviră și odată cu ele, meșterul cel iscusit îi aduse împărătesei cănțuța mult dorită ; era toată numai aur și bătută cu pietre scumpe, așa cum fusese coroana, numai că era mult mai frumoasă. Împărăteasa îl dărui pe meșter cum nici nu visase el, apoi chemîndu-și bucătăreasa, îi încredință ierburile să facă o fiertură din ele, pe care să i-o aducă în cănțuța de aur. Bucătăreasa împlini porunca împărătesei, iar după ce aceasta bău fiertura, plecă cu cănțuța s-o spele și s-o lustruiască ; cum intră în bucătărie dete cu ochii de naș-sa găinăreasa, care-i adusese un coș cu ouă proaspete, numai bune pentru masa împărătească. Cum văzu găinăreasa așa giuvaer de cănțuță, o luă în mînă s-o privească mai îndeaproape, dar împărăteasa, care venise în bucătărie să-și ia cănțuța, o văzu și se mînie că asemenea

mîini o atinseseră și nu mai vru nici în ruptul capului s-o ia înapoi. Cînd auzi ce larmă se iscase în bucătărie, veni și împăratul să vadă ce-i și cum.

— Măria ta, îi zise împărăteasa lăcrimînd ; judecă dacă eu, soata ta, mai pot lua în mînă cănțuța pe care a atins-o găinăreasa ? !... Împăratul zise :

— Știu eu, drept îi că mîinile ei umblă cu ce nu umblăm noi, dar din mîinile ei primim ouăle și păsările pe care le mîncăm, așa că nu te supăra ; s-ar cădea într-o zi ca asta să faci oamenilor daruri, ca să se bucure, nu să-i certi, așa că vezi cam ce-ai putea să-i dăruiești găinăresei.

— Să-și ia cănțuța de aur și să n-o mai prind pe aici, zise îmbufnată împărăteasa, nici pe ea nici pe altul din neamul ei, după care vorbe ieși împreună cu împăratul.

De cînd intrase împărăteasa și pînă cînd ieșise din bucătărie, biata găinăreasă nu scoase un cuvințel și tot învîrtea în mînă cănțuța de aur.

— Știi năsică, îi zise bucătăreasa, dă încoace cănțuța să-ți pun restul de fiertură rămas de la împărătească, să nu-i fie supărarea în zadar ; măcar odată în viață să bea și găinăreasa ca împărăteasa.

Și, mai cu una, mai cu alta, o făcu pe biata naș-sa să uite de cum o certase împărăteasa, așa că găinăreasa ajunse în împărăția cotețelor tot așa de veselă precum plecase și îi arătă omului ei și celorlalți darul primit de la împărătească, fără a le spune și cît pătimise pentru el.

Am uitat să vă spun că găinăreasa era cam de o seamă cu împărăteasa și nici ea nu avea copii, dar deși își dorea unul din toată inima, nu avusese nici timp, nici bani să întrebe vracii și zodierii, cum făcuse împărăteasa.

Acum, de la o vreme, se simțea așa cum nu se simțise niciodată și ce mai tura-vura, de-abia venise cineva cu veste că împărăteasa născuse un fecior de toată frumusețea, cînd iaca și găinăreasa născu unul cu ochișorii ca nestematele și părul de aur. Cum îl văzură femeile ce erau de față, ziseră că-i tare mîndru, iar maică-sa cînd prinse a-l alinta îi spuse mîndrul mamei, așa că mîndru-n sus, mîndru-n jos, Mîndru îi rămase numele și nimenea nu-i zicea altcum băiatului găinăresei. De unde să știe oamenii de la cotețe că un băiat aidoma acestuia dormea în pene de puf în palatul împărătesc ?

Cînd crescu Mîndru mare, primi în dar de la maică-sa cănțuța de aur și îi plăcu așa de mult, că se despărțea de ea

doar atunci cînd, uitînd de toate și de tot, pornea către palatul împărătesc să-l vadă mai de aproape, deși auzise de la maică-sa că celor de la cotețe nu le era îngăduit să se apropie de palat.

Cînd fu destul de mare, își luă inima în dinți și porni către palat. De o să mă vadă împărăteasa și o să mă certe, atîta pagubă ; o să mă întorc la cotețele mele și... gata.

Cum se socotea așa în sinea lui, intră în grădina palatului și cum intră dădu cu ochii de împărătească. Cînd îl văzu, aceasta în loc să-l certe, începu să strige la slugi să-i aducă prințului straie mîndre, că furii îi luaseră de pe el ce-avea mai bun și îl îmbrăcaseră ca pe sărăntoci.

— Luminăția voastră, spuse Mîndru, astea-s straiele mele și cum or fi ele eu le găsesc bune, că îmi acoperă goliciunea. Iertați-mă că v-am călcat porunca și m-am apropiat de palat, dar altădată nu mai fac ; mă duc acum la maică-mea și n-o să-mi mai vedeți fața nicicînd.

— E bolnav, strigă împărăteasa, dacă nu mai știe că maica lui sînt eu. Aduceți degrabă vraci și babe pricepute, să-i descînte că de nu se vindecă prințul, eu mor.

Lui Mîndru i se strîngea inima de milă, dar n-avea ce-i face. Oricît de mult îl durea zbuciumul împărătesei, tot nu-i putea zice mamă, cînd abia acum o văzuse pentru întîia oară.

Sosiră slugile cu straie țesute cu fir de aur și îl îmbrăcară pe Mîndru cît ai bate din palme, vracii și babele prinseră a-l descînta și afuma, încît bietul băiat nu mai știa ce-i cu el.

În ăst timp, zvonul despre boala prințului ajunse pînă la cotețe ; cînd auzi găinăreasa cum era îmbrăcat prințul și cum Mîndru nu se vedea pe nicăieri, luă cănțuța de aur și porni către palat. În urma ei veneau femeile ce o ajutau la îngrijitul păsărilor și care îl cunoșteau pe Mîndru de mic copil. Cînd ajunse în fața împărătesei, găinăreasa făcu o plecăciune apoi zise :

— Am venit Măria Ta să mă rog de iertăciune pentru fiul meu și să-l iau acasă. Mare a crescut, da' se vede treaba că mintea i-a rămas puțină dacă n-a ținut cont de porunca ce-ai dat-o.

— Cum îndrăznești femeie să spui că fiul meu are minte puțină ? Și mai ales cum de cutezi să spui că ăsta e fiul tău ? În lanțuri cu tine și te învrednicesc de iertare, doar dacă fiul meu se va face bine.

— Să nu te atingi de mama, spuse Mîndru îmbrățișînd-o pe găinăreasă și luîndu-i din mînă cănțuța de aur, că altfel mă plîng împăratului, care am auzit că-i bun ca pîinea cea caldă.

— Poți să-mi spui și mie ce ai pe suflet ? zise un tînăr ce se apropie de ei și care părea că-i Mîndru, doar că nu avea în mîini cântuța de aur ; împărăteasa se uită la amîndoi, cît de bine semănau unul cu celălalt și se înfioră.

— Acum te cred că-i fiul tău, zise ea găinăresei ; dar ai de ales : ori vă dau pe amîndoi pe mîna gîdelui, ori fiul tău va pleca în lume și nu se va întoarce niciodată. Ca semn că nu e fiul meu, va purta legată la vedere cântuța de aur.

Găinăreasa vru să spună ceva, dar Mîndru nu-i dete răgaz ; mulțumi împărătesei de bunăvoință, apoi plecă cu maica lui spre cotețe.

Cum ajunseră, porni a o întreba care-i povestea cântuței și cum de semăna el așa bine cu fiul de împărat. Găinăreasa îi spuse tot ce știa și atunci el îi dete dreptate împărătesei, fără a o învinui pe maica lui. Își legă la brîu cântuța de aur și după ce-și luă rămas bun de la părinți și de la toată suflarea din jur, plecă în lumea largă.

Porni mai întîi vesel că pleacă să cunoască o lume de care nu știa nimic, apoi se întristă că nu știa ce avea de făcut în această lume. O auzise pe maică-sa că împărăteasa găsise alinare la un bătrîn din munte. Porni într-acolo, dar ajungînd la peșteră o găsi goală, căci moșneagul murise demult. Rămase să se odihnească. Cum adormi, visă un bătrîn care venea spre el zicîndu-i :

— Fiul meu, nu te teme, eu sînt sihastrul care i-a dăruit împărătesei ierburile acelea de care vei fi auzit. Nu-i vina mamei tale că a băut din fiertura lor, fără să știe pentru ce erau sortite ; acum tu ești frate cu fiul de împărat, deși nu aveți aceeași mamă. Apără-l cînd va da de greu, fiule. Pînă atunci colindă pămîntul și pentru că știu că are să-ți fie dor de părinți, îți blagoslovesc cântuța, ca de cîte ori te vei uita înăuntrul ei să-i vezi pe cei dragi. În drumul tău, slobod ești să le îndulcești și altora amarul, dîndu-le cântuța să privească înăuntrul ei.

Cum zise aceasta, moșneagul dispăru, iar Mîndru se trezi că se făcuse ziuă. Luă în mîini cântuța de aur și gîndindu-se la părinți privi în ea. Mai întîi, cântuța se aburi, apoi deveni limpede ca o oglindă în care băiatul își văzu părinții. Erau tare înlăcrimați, dar cum deteră cu ochii de băiatul lor, prinseră a-i zîmbi și a-i face semne. Băiatul se uită ce se uită, apoi prinse cântuța la brîu și plecă în drumul lui.

Merse el ce merse și intră într-o pădure mare ; către mijlocul ei un om tăia copacii și lăcrima.

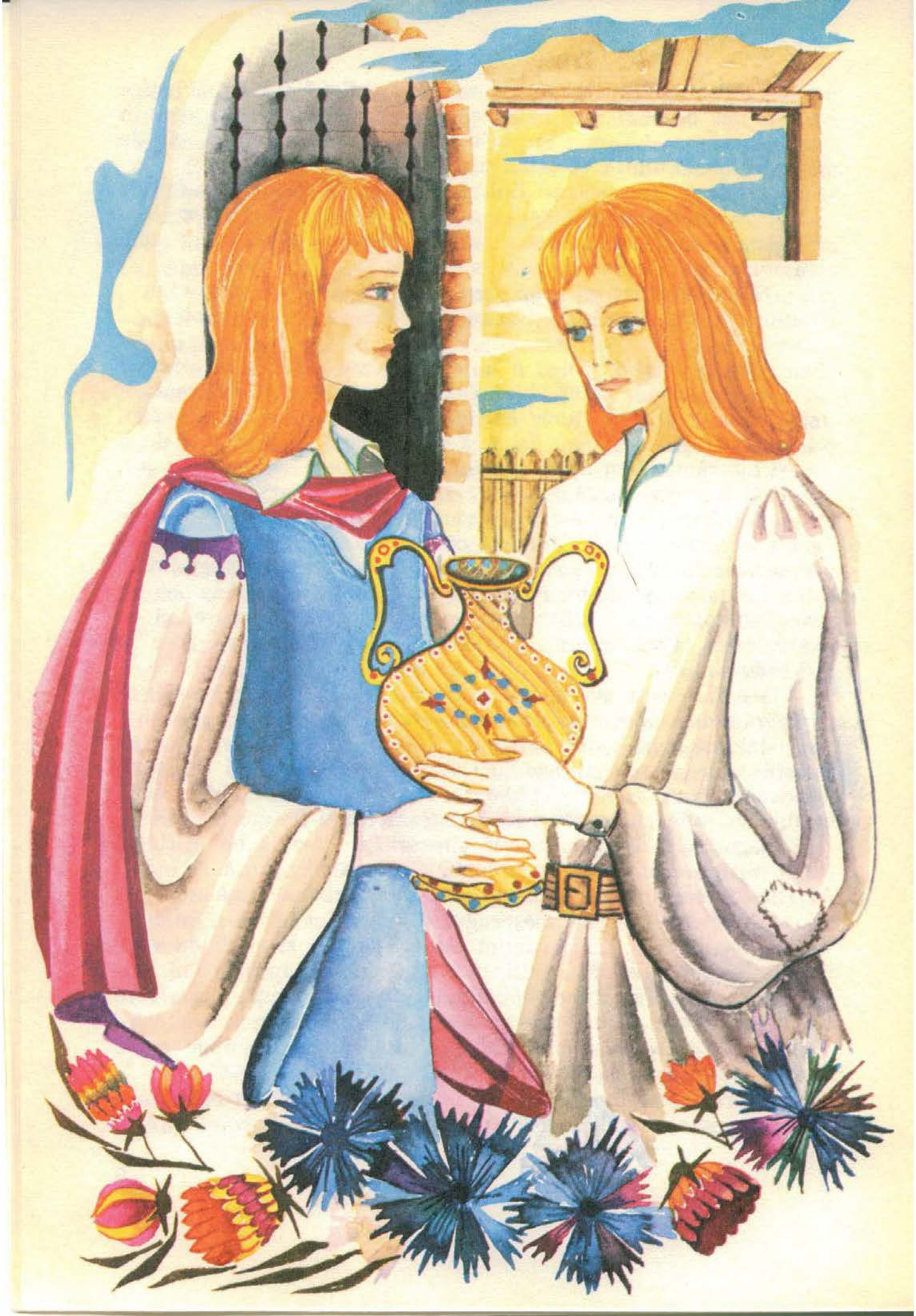

— Ce-i cu tine om bun ? îl întrebă Mîndru.

— Ce să fie ? Iaca plecai de la casa mea, acuși îi anul, ca să ajung în mijlocul ăstei păduri unde-i lemn din cel scump de se dă preț bun pe el și ai mei nu știu, or fi murit, or mai fi trăind, că nimenea din părțile acelea nu a trecut pe aici.

Băiatul desprinse cântuța de la brîu și îi dete omului să privească într-însa. Cum privi omul, cum i se lumină chipul și după ce privi ce privi, îi dădu înapoi cântuța, mulțumindu-i de așa facere de bine.

Mîndru porni mai departe și întîlni pe niște pămînturi niște robi, care munceau din greu și care păreau tare amărîți.

— Care vi-i necazul oameni buni ? îi întrebă Mîndru.

— De ce ne întrebi, omule, răspunseră ei ; nu vezi că muncim sub bici ? Și asta poate c-am îndura-o, dar nu sîntem din țara aceasta și ne e și nouă dor după ai noștri.

Mîndru se duse atunci la cel cu harapnicul și îi zise :

— De le dai voie acestor oameni să lase un pic munca lor, am să-ți arăt o mare minunăție.

Omul se învoi și Mîndru se duse cu cântuța lui din om în om. Unul din ei îi dărui o scufă pe care, de-o puneai pe cap, te făceai nevăzut.

— Să nu te miri, îi spuse el, că avînd această scufă nu am plecat de aici ; aș fi plecat eu, n-avea teamă, că mi-e dor de țară și de ai mei, dar nu pot pleca singur și scufa nu ne ajunge la toți.

Omul cu harapnicul ceru ca Mîndru să-i arate minunăția promisă și cînd văzu frumusețea de cântuță zise că a lui va fi ; dar Mîndru își puse pe cap scufa și se făcu nevăzut cu cântuță cu tot.

Merse el tot așa alinînd dorul oamenilor, pînă cînd ajunse la un palat unde era jale mare ; cel mai mic dintre cei trei zmei, ce-și aveau sălașul la marginea împărăției, o furase pe domniță și trimisese vorbă, că de nu-i dau pace să se însoare cu ea, în loc să și-o facă soață, o va mînca.

Cînd auzi Mîndru de una ca asta, porni către palatul Zmeului cu scufa pe cap, ca nimeni să nu-l vadă. Ajuns acolo se uită în dreapta, se uită în stînga și dădu cu ochii de niște gratii aurite, după care ședea fata de împărat, frumoasă ca un răsărit de soare și care plîngea rugîndu-se :

— Draga mea, dragă portiță
Închisă făr' de cheiță
Dă-mi drumul în ogradă
Și nimeni n-o să te vadă.
Zmeii-s duși cu toți de-acasă
Fă bine dar' și mă lasă.

— Te las, te las smiorcăito ; parcă nu ți-am dat drumul și altă dată ? Ai grijă numa' să nu ieși în drum, că de-or veni zmeii, n-o să fie bine nici de tine, nici de mine. Cum ziseră așa, gratiile cele aurite se desfăcură în două, lăsînd-o pe domniță să iasă. Mîndru i-o luă înainte și cînd ajunse în ogradă, scoase scufa din cap și i se arătă fetei.

— Dragule și scumpule — zise domnița cînd îl văzu — ce straie ți-ai pus și cîtă cale ai bătut să vii aici să mă scapi din mîna zmeilor ? Am să-ți fiu soață credincioasă toată viața pentru una ca asta. Mîndru o întrebă dacă l-a mai văzut vreodată și domnița se miră cum uitase el că părinții lor se învoiseră să pornească nunta, cînd o furase zmeul cel mic. Înțelese atunci Mîndru că ea îl îndrăgise pe fiul de împărat cu care era el frate, și-i spuse toată povestea lor.

— Auzisem și eu de sărăntocul de Mîndru, băiatul găinăresei, dar nu-mi venea să cred că-i semeni așa bine. Acum am văzut și cred că ești fratele prințului, fă bine dar și mă scapă să aibă și frate-tău o bucurie. Mîndru îi spuse că de aia bătuse atîta cale, da' voia să știe cîte ceva despre zmei, ca să poată lupta cu ei.

— Cînd a murit zmeul cel bătrîn, zise fata, i-a lăsat celui mai mare niște cizme pe care le pune-n picioare și zice c-ar vrea să fie în locul cutare, ele îl duc ca gîndul ; celui mijlociu i-a lăsat o pungă de galbeni pe care cum o golește se umple la loc. Celui mic i-a lăsat ca celui mai drag, un bici, cu care de pocnește în cele patru zări, gata se ivește un palat cu cele de trebuință în el. Le-a mai lăsat bătrînul și o trăsură, toată în catifea și diamanturi. Dar nu frumusețea e prețul ei ; trăsurica-i tare mică, da' poți băga în ea și-o cetate întreagă cu case cu tot și de pocnești caii cu biciul fermecat, acu' ai plecat, acu' ai înconjurat pămîntul. Toate astea le știu de la portița din gratii aurite, care e tare guralivă ; mai zicea portița că după moartea bătrînului, fiii lui s-au luat la harță pentru trăsurică și la orice ceas erau gata să se taie între ei. Cel mic, care pe lîngă că-i viteaz e și mai înțelept, le spuse că ei trei nu pot sta pe-un loc și ca să nu fie nici-o supărare, vor lua fiecare cîte ceva din

trăsurică şi vor pleca cît mai departe. Îl luă aşadar pe fratele cel mai mare, care avea cizmele năzdrăvane şi-l duse la capătul pămîntului, unde pocni din bici şi-i făcu un palat ; apoi dăruindu-i biciul fermecat de la trăsurică se despărţi de el ca un frate. Se duse şi cu mijlociul de-i făcu şi lui un palat, dăruindu-i caii de la trăsurică ; iar el rămase în palatul strămoşesc. Cînd îi mînă dorul, cel mare îşi pune cizmele, mijlociul încalecă caii şi vin la cel mic ; încheagă trăsurica şi pornesc prin lume. Apoi iar se ceartă, iar se despart şi tot aşa. Acum iar e închegată trăsurica în cinstea nunţii zmeului cu mine, şi-au pornit toţi s-aducă bunătăţi pentru ospăţ.

— Am auzit şi-am înţeles, spuse Mîndru ; mult n-o să treacă şi-am să te scap de zmei. Acu' du-te fuga în casă, că de nu mă înşală urechile, îi aud venind. Fata fugi în palat, iar Mîndru îşi potrivi scufa pe cap şi de-abia se făcu nevăzut, că zmeii şi intrară pe poartă, ducînd cu ei bunătăţile.

— Frăţioare, zise mijlociul către cel mic ; drept îi că nunta ţi-o serbezi mîine, dar n-ar strica să punem de-acu' cîte ceva în gură.

— Aşa-i, zise şi cel mare ; şi cum zmeul cel mic nu zise nici da, nici ba, întinseră pe masă tot felul de mîncăruri şi băuturi. După ce se ospătară bine şi băură atît, că nu se mai înţelegeau la cuvinte, se duseră fiecare în camera lui să se culce. Mîndru se luă după cel mare şi cînd acesta prinse a se dezbrăca îl opri zicîndu-i :

— Fiu netrebnic ! Cum îndrăzneşti să te pregăteşti de odihnă, cînd în cămara de alături stă la pîndă ca un mişel frate-tău al mijlociu, ce vrea să-l omoare pe cel mic, ca să-i ia nevasta ?

— Dar cine eşti tu, care vorbeşti aşa de fratele meu mijlociu ? !

— Se vede treaba că băutura ţi-a întunecat mintea de nu mă recunoşti, zise Mîndru aşa nevăzut cum era. Sînt duhul tatălui tău şi n-am pace în mormînt pînă ce nu l-oi pedepsi pe frati-tău.

— Nu purta grijă tată, răspunse buimac zmeul cel mare ; acuşi îmi pun pe mine ce-am dat jos şi mă duc la mijlociu să fac dreptate. Cum auzi Mîndru una ca asta, se furişă afară şi intră în cămara mijlociului. Acesta prinsese a adormi, dar băiatul nu-i dădu pace ; trase de el pînă ce deschise ochii şi vorbindu-i tot nevăzut, îi spuse că cel mare vine să-l omoare mai întîi pe el, apoi pe cel mic ca să-i rămînă lui fata de împărat.

Nici nu termină Mîndru de vorbit, că mijlociul şi sări din pat şi puse mîna pe sabie. Tot atunci intră în cămară zmeul cel mare şi văzîndu-l cu sabia în mînă, zise că taică-său avusese dreptate, aşa duh cum era, şi fără a-l mai întreba de vorbă, prinse a se lupta cu el. Mîndru n-aşteptă să vadă sfîrşitul luptei şi dete fuga la zmeul cel mic.

— Sări din aşternut fiule, că fraţii tăi se taie între ei, avînd ca preţ al izbînzii pe soaţa ta.

— Dar eu unde sînt ? Sau nu ţin seamă de mine ?

— Ba da. Dar ziceau ei că poţi fi omorît în somn.

Zmeului celui mic nu-i trebui mai mult s-audă şi cu sabia goală în mînă dete buzna în cămara mijlociului. Acolo lupta se terminase, mijlociul zăcea într-o baltă de sînge, mort ca toţi morţii.

Celui mic i se făcu negru înaintea ochilor şi zise celui mare :

— Va să zică, duhul tatii nu m-a minţit ?

— Nu te-a minţit frati-miu, spuse cel mare cu gîndul la ce ştia el.

— Dacă-i pe aşa, hai atunci să ne luptăm şi care-o birui, o birui. Pînă să se dezmeticească frati-său de ce dorea cel mic să se lupte cu el, acesta îl şi sfîrtecă cu sabia ; se răsuci el de durere cît se răsuci, iar cînd prinse glas, zise frăţîne-su să se apropie că vrea să-şi ceară iertăciune. Cum se apropie acesta, zmeul cel mare băgă sabia în el, zicîndu-i că dacă au fost trei pe lumea aceasta, nu se cuvine să plece doar doi pe cealaltă. Dacă-i văzu morţi pe toţi trei, Mîndru îi trase celui mare cizmele din picioare şi scoase din buzunarele celor doi biciul şi punga. Băgă aceste trei minunăţii în scufă şi după ce le făcu nevăzute, se duse la fata de împărat.

— Eşti liberă ca pasărea, domniţă, aşa că porunceşte unde să te duc.

— Păi... eu zic c-ar fi mai bine să merg acasă, că mai bine ca acolo n-are unde să-mi fie. Cum zise, se şi urcă în trăsurică dimpreună cu Mîndru. Acu' deteră bici cailor, acu' ajunseră la palatul domniţei, unde fură primiţi cu braţele deschise. Fiul de împărat, geamănul lui Mîndru şi logodnicul domniţei, era şi el de faţă şi-i venea cam peste mînă că sărăntocul de frati-său o scăpase pe domniţă de zmei, aşa că se legă de el, zicîndu-i că i-ar mulţumi şi el, pentru aşa facere de bine, dacă nu l-ar cunoaşte de hoţ, c-a furat cănţuţa de aur a maică-si. Cum zise aşa, desprinse cănţuţa de la brîul lui Mîndru şi şi-o prinse el la

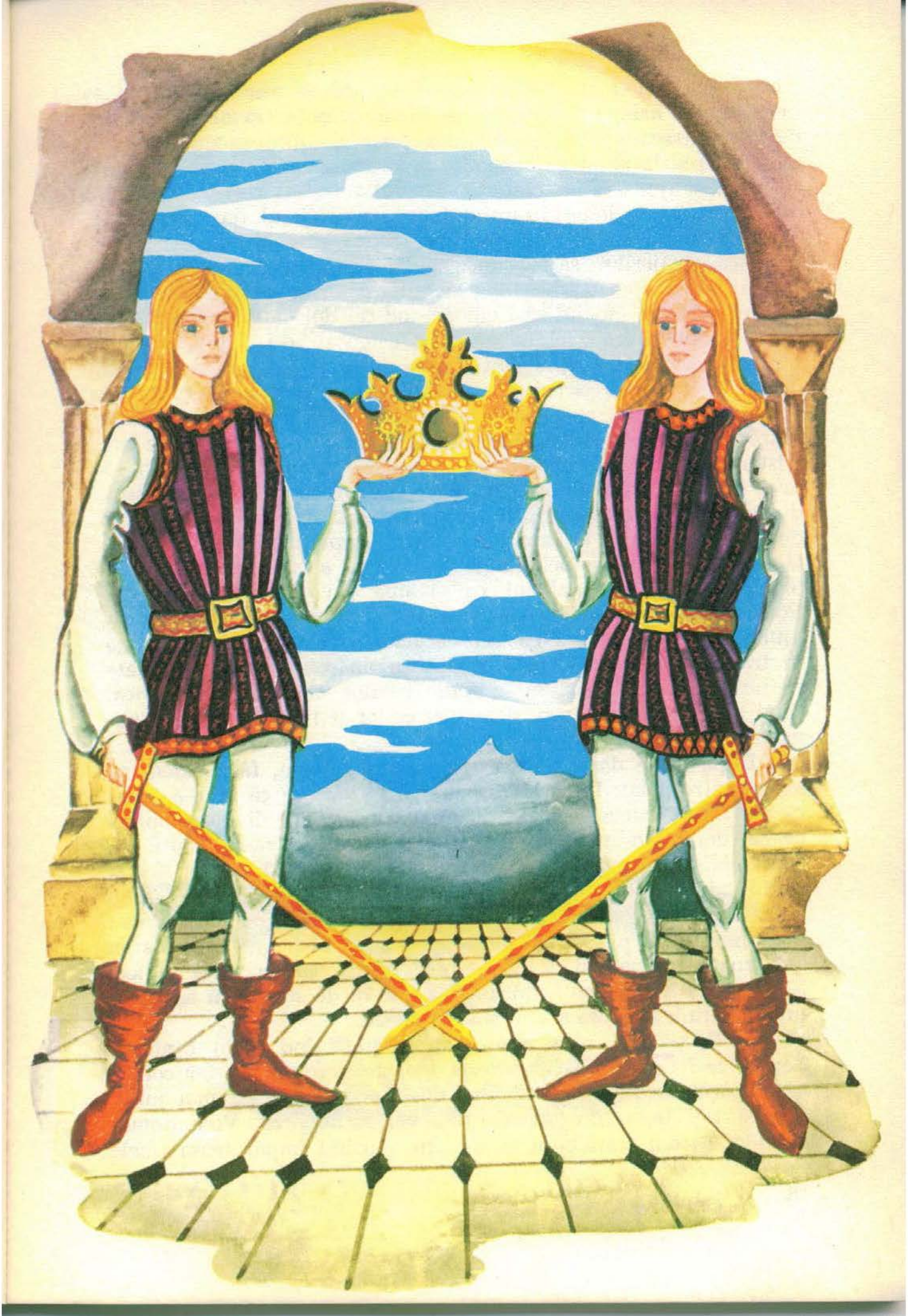

brîu, apoi o luă pe domniță și se urcă cu ea în trăsură, spunîndu-i că între timp taică-său murise, iar el ajunsese împărat, și că o aștepta la palat coroana de împărătească. Nu-și isprăvi bine vorba că și ajunseră la palat.

Împărăteasa le ieși în întîmpinare cu tot alaiul, dar cînd văzu la brîul fecior-su cănțuța de aur, crezu că-i Mîndru și dete poruncă străjerilor să-l arunce în temniță. Rugăminți, vorbe, fură în zadar ; ea o ținea una și bună că-și așteaptă feciorul să deie el poruncă gîdelui să-i omoare pe cei doi, adică pe domniță și pe fecior-su. Și acel fecior mult așteptat sosi ; veni în chip nevăzut, că Mîndru umbla printre ei cu scufa pe cap. Și auzind el cîte se vorbeau pe seama lui, se duse în tîrg de-și cumpără straie împărătești, apoi se duse la împărătească de i se închină. Mare fu bucuria împărătesei cînd îl văzu, dar și mai mare întristare avu că fiul ei nici n-o îmbrățișă, nici nu-i vorbi, ci se urcă în trăsurica zmeilor și pe-aci ți-e drumul. Pînă să clipească din ochi, fu în mijlocul pădurii celei mari, de-l luă pe tăietorul de lemne și-l duse la casa lui, unde-l așteptau copiii și nevasta. Goli apoi de cîteva ori punga fermecată a zmeului și-i dărui omului mulțime de galbeni, ca să aibă din ce trăi toată viața. Porni apoi cu trăsurica spre locul unde munceau robii ; cum ajunse, puse prinsoare cu cel cu harapnicul că el poate băga în trăsurica cea mică toată mulțimea de robi, și ca să-i arate că nu umblă cu minciuni le spuse robilor să urce în trăsurică. Cînd urcă și ultimul rob, dete bici cailor și-i duse pe bieții oameni în țara lor.

După ce le dărui și acestora destui galbeni, făcu calea întoarsă către palat. Împărăteasa cum îl văzu, zise că bine-a făcut că s-a întors curînd, că de nu venea azi, mîine îi găsea morți pe cei doi întemnițați, că dase poruncă gîdelui să-și ascută securea. Mîndru spuse atunci că ar vrea să-i vadă pe cei doi și cînd îi aduseră străjerii, el se duse către tînărul împărat și-i zise :

— Dă-mi voie Măria Ta, să-ți scot lanțurile cu mîna mea ; și să nu-i porți pică împărătesei că a vrut să-ți ia viața. Marea asemănare dintre noi a înșelat-o și pe ea, ca pe toată lumea. Nici mie să nu-mi scoți vină Măria Ta, că de semănăm așa bine unul cu altul, apoi așa a vrut soarta, nu eu.

— Să-ți port pică, zise frățîne-său, luîndu-l în brațe ? ! Pentru ce ? Că m-ai scăpat de la moarte și mi-ai dat iar coroana împărătească ? Nu frățioare, nu-ți port pică ; ba mai mult, fiindcă toți te-au crezut împărat, vei fi împărat. Vom domni amîndoi ca doi frați buni ce sîntem. Auzind împărăteasa unele

ca acestea, trimise vorbă găinăresei să vină la palat, unde era locul unei mame de împărat. Toată lumea se bucură de așa întîmplare și mai mult decît toți se bucură Mîndru, care pe lîngă jumătate de împărăție mai avea și minunățiile luate de la zmei, minunății cu care fericea o lume.

* *
*

Cînd termină de povestit, Uriașul o întrebă pe Ana-Maria dacă-i plăcuse povestea, dar ea dormea atît de adînc, încît de teamă să n-o trezească, se strecură pe ușă încetișor. A doua seară cînd fetița închise ochii, Uriașul începu să-i spună cum a fost cu piatra fermecată în care o vrăjitoare închisese toate meșteșugurile.

371.132

PIATRA FERMECATĂ

Au fost odată doi copii care rămăseseră de mici fără mamă, iară tatăl lor trudea din greu, ca să le fie lor bine.

Unde se ducea şi care-i era munca, nu ştiau copiii, căci nu le spusese niciodată ; venea rar pe acasă şi era tot mai trudit din zi în zi. Odată veni şi nu mai putu pleca, îi sosise ceasul de pe urmă ; înainte de a muri îşi chemă copiii lîngă el şi-i povăţui ca după moartea lui, să nu se ia după vorba străinilor şi să se învrăjbească. Tot atunci îi spuse băiatului, că să facă cum o şti mai bine, da' să nu se ducă să muncească cumva în tainiţele din munţii cei negri.

— Acolo am muncit eu băiete, la o zînă rea şi hapsînă, care stăpîneşte toate meşteşugurile şi nu dă oamenilor nici unul, ba, îi pune să jure că nu vor spune nimănui de taina ei ; cei care au

în neam parte bărbătească, sînt dezlegați de jurămînt în ceasul morții, ca să le spună fiilor unde să meargă să muncească, ceilalți nu. Eu, fiindcă îmi încheiai socotelile cu stăpîna munților negri și cum sînt dezlegat de jurămînt, îți spun taina, da' nu ca să te duci, ci ca s-o ocolești, cît oi putea. După ce spuse vorbele acestea, omul închise ochii și muri.

Rămași de-acu' singuri, Sanda și Ionică, că așa-i chema pe copii, plînseră ce plînseră, iar mai la urmă prinseră a-și căta de treabă, că plînsul nu le da de mîncare și nici nu le-aprindea focul în vatră. Mergeau la pădure amîndoi, Ionică să taie lemne, iar Sanda să culeagă ciuperci și fructe bune de mîncat, sau plecau să muncească pe la vecini, dar oricum și oriunde, nu se despărțeau nicicum, de se mira o lume văzînd ce bine se înțeleg acești doi frați. De la o vreme, bucatele se isprăviră ; venise iarna și nu mai aveau ce culege din pădure, iar de lucru nu mai găseau.

Ionică se luă de gînduri, neștiind ce să facă ca să nu moară de foame dimpreună cu soru-sa ; s-ar fi dus bucuros la zîna din munții negri să muncească, dar taică-său îi spusese că aceasta nu suferea picior de femeie lîngă dînsa, iar el nu s-ar fi despărțit de Sanda nici mort. Se frămîntă ce se frămîntă, pînă băgă soru-sa de seamă și îi zise :

— Știu frățioare că altă scăpare nu-i decît să mergi în munții cei negri, dar n-ai să mergi singur, ci cu mine. Zîna de-o vrea să te ia la ea, tu să-i spui că nu te poți despărți de mine, așa că să aleagă : ori amîndoi, ori nici unul ; și-ai de grijă ce-a spus tata, că-i rea și hapsînă și că face oamenilor numai rău.

— Las' pe mine, că i-oi vorbi așa fel, de n-o să creadă că-s în căutare de lucru, și-o să joace cum i-oi cînta, doar unu-i Ionică pe lumea asta și acela-i frate-tău. Mîine dimineață înjugăm boii la car și mergem în pădurile ei să tăiem lemne și mai la urmă om vedea ce-a fi.

Cum ziseră, așa și făcură. Încă de cu noapte, porniră de acasă, iar cînd da să se lumineze, ei dejugau boii la poalele munților negri. Sanda aprinse un foc strașnic și puse-n frigare ultima găină ce-o mai aveau lîngă casă. În vremea asta, nici Ionică nu stătuse cu mîinile-n sîn ; doborîse vreo doi copaci mai tineri și cînd fu găina friptă, veni să mănînce. Nici nu duse bine bucățica la gură că și-ncepu s-o certe pe soru-sa.

— Asta-mi dai tu de mîncare după cît am muncit ? Din cîte găini avem, zise el făcînd fetii cu ochiul, tocmai pe asta slabă

te găsişi s-o prinzi ? S-o fi luat pe moţata măcar, sau pe cea cu creastă de cocoş, sau pe oricare alta, numai pe asta nu.

— Asta-i bună ! zise fata, făcînd pe supărata ; aş fi vrut să fii în locul meu, să bagi mîna în coteţ pe întuneric, să cauţi ce-ţi place şi să iei ce-ţi pică, să vedem atunci dacă ai mai cîrti. Of, of, se căină ea, c-ai vrut să pleci cu noaptea în cap şi-acu' mă scoţi vinovată că nu-i bună mîncarea.

Cum se sfădeau ei aşa, de-i asculta careva, putea crede că au găini de nu le mai ştiau numărul, nu doar pe aceea pe care-o mîncau acu.

— Mai bine luai ceva ouă, unt, brînză, sau mai ştiu şi eu ce, decît găina asta, mai zise băiatul.

— Să iau la drum ce nu-mi place şi să vin acasă flămîndă ? Las' frăţioare, cum ajungem acasă, prind alta pe lumină, aşa grasă cum doreşti, şi ţi-o pun în frigare, sau la cuptor, numai nu te supăra pe mine.

Zîna cea rea sta de-o parte ascultînd şi nu-i venea să-şi creadă urechilor de ce-auzea. Ştia că tatăl lor murise demult şi nu pricepea cum de cei doi mai trăiesc în belşug. Se apropie tiptil de ei, să-i vadă mai de aproape. Băiatul ciugulea cu scîrbă din găină şi nici fetii nu părea să-i fie foame, aşa mînca de încet. „După cîte văd o duc bine ăştia doi" — îşi zise ea şi mai făcu un pas. Băiatul o văzuse de mult, dar se făcea că nu bagă de seamă că zîna era acolo.

— Bună vremea, zise ea şi fata sări în sus speriată auzind-o.

— Bună, răspunse Ionică, da' cine eşti dumneata, de dai aşa buzna că sperii oamenii ?

— Chiar nu ştii cine sînt ? Tatăl tău nu ţi-a vorbit de mine înainte de-a muri ?

— Nu, zise Ionică şi nici n-avea de ce să-mi vorbească că doar n-om fi neamuri ; afară de tata şi de soru-mea Sanda, alt neam nu ştiu să am.

— Atunci pe cine căutaţi în locurile astea, dacă nu pe mine ?

— Nu vezi că tăiam lemne ? Şi Ionică arătă spre copacii doborîţi ; şi nu ne mai sîcîi atît cu întrebările ; de-ţi e frig, treci lîngă foc şi te încălzeşte, iar de ţi-e foame, ia şi mănîncă din găina asta, că mie şi aşa îmi stă în gît, cînd mă uit la ea, iar de nu ţi-e nici frig nici foame, vezi-ţi de drum, că nu te-om întreba ce cale apuci şi nici de unde-ai venit.

„Nu ştie nimic", gîndea zîna. „Să-l iau cu binişorul, poate-l ademenesc la mine".

— Uite flăcăule, locurile astea, de unde tai tu lemne, sînt

ale mele, dar eu nu mă supăr că n-ai cerut încuviințare, numai că-i tare păcat ca un flăcău așa chipeș să fie tăietor de lemne ; altceva nu știi să faci ?

— Nu ! Asta știu și asta fac, iar de grăiești adevărul, că locurile astea sînt ale tale, eu îți las copacii tăiați și mă duc pe-aici încolo și nici plată nu-ți cer pentru munca făcută ; lasă să fie de sufletul tatii.

— Ba nu flăcăule, eu nu vreau copacii, pune-i în car mai bine, să meargă soru-ta cu ei acasă, iar tu vino cu mine să înveți un meșteșug mai acătării, să cîștigi bani mulți.

— Și adică pe Sanda să n-o iau cu mine ? Zîna dete din cap că nu.

— Dacă nu, atunci hai să nu ne mai răcim gura de pomană, că eu nu mă despart de soru-mea, nici de mi-ai da o împărăție. Hai Sando să mergem.

— Crezi că-i după voia ta ? strigă zîna la el. Vii pe locurile oamenilor, le tai copacii și vrei să pleci ca dintr-un sat fără cîini ? Ai să mergi cu mine băiete, și-ai să muncești pentru stricăciunea făcută.

— Ba, o înfruntă Ionică, mai bine-ți las carul cu boi cu tot, decît să mă bag slugă la una ca tine, care nitam-nisam, vrea să mă despartă de sora mea.

— Da' aprig mai ești băiete ! Nici în glumă să nu-ți zică omul ceva, că tu repede sari cu gura. Eu am vrut, așa, de încercare, să văd cît de mult ții tu la soru-ta Sanda, că așa aud că o cheamă. Nu ?

— Da, domniță, răspunse sfioasă Sanda. Și nu fiți supărată pe el că de-i spun eu să meargă, n-o să zică nu ; numai cît să nu fim despărțiți.

— Bine zise zîna, vă iau pe amîndoi, da' să plecăm odată că timpul nu stă în loc.

— Hai Ionică, mulțumește-i frumos domniței pentru bunătate și cere-ți iertăciune c-ai supărat-o atît de amarnic.

— Îmi place vorba ta copilă ; și de vei fi mereu înțeleaptă cum ești acum, am să te fac prietena, nu sluga mea.

— Ai să-i cunoști înțelepciunea, nu te teme, mormăi Ionică; și dacă nici Sanda nu ți-o veni de hac, atunci las' pe mine, numa' să ajungem odată-n bîrlogul tău, să vedem ce hram porți.

— Ai spus ceva băiete, se întoarse zîna către el.

— Da, ziceam c-o fi avînd dreptate Sanda și că mare prost am fost să mă iau la harță cu domnia ta ; acu fii bună și mă iartă și pică să nu-mi porți pentru vorbele ce-ți zisei.

— Nu port eu pică unuia ca tine ; dacă nu de dragul tău, măcar de al Sandei și tot te iert. Fă bine și te oprește, c-am ajuns și nu poți intra la mine, pînă nu faci jurămînt, că n-ai să spui cuiva, unde și pentru cine lucrezi.

— Da... știi că ai haz ? De ce să jur, cînd am să stau la domnia ta viața toată ? Și de vorbit, cu cine să vorbesc, că de-i Sanda cu mine, n-am să mă mișc de aici.

— Ai dreptate, spuse zîna și făcu semn asupra unei stînci care se dădu de-o parte lăsîndu-i să treacă, apoi se așeză la loc. Intrară ei într-o sală lungă și largă, în care mulțime de bărbați lucrau cîte ceva. Unii croiau și coseau haine mîndre, alții ciopleau în piatră, alții lucrau giuvaeruri scînteietoare, alții... dar ce nu lucrau. O viață de om de-ai fi stat să privești și tot nu puteai cuprinde ce făceau toți. Lucrau ca vrăjiți și nu era măcar unul care să stea să se odihnească, deși toți erau vlăguiți de atîta muncă. Lui Ionică îi păru rău că nu ascultase de vorbele tătîne-su, dar acum era prea tîrziu ; zîna scoase din sîn o piatră care sclipea mai ceva ca diamantul și i-o puse dinainte ; înțelese atunci băiatul că asta trebuie să fie piatra fermecată de care-i vorbise taică-său și în care erau închise toate meșteșugurile. Piatra începu să se rotească și băiatul văzu în ea toate meșteșugurile ce puteau fi pe lume ; se uită ce se uită, apoi arătă zînei cam ce-ar vrea să facă. Cum întinse mîna spre meșteșugul dorit, se și trezi într-un ungher muncind de zor.

Zîna nu se mai uită la el, c-avea în piept inima de om care-o ajutase să-i aducă la ea pe cei doi frați, și-i era teamă să n-o cuprindă mila, așa că dădu fuga în cămările ei.

Cum intră, scoase piatra fermecată și se duse s-o pună la locul ei în peretele din fața patului. Un liliac sta agățat acolo de-o floare de piatră.

— Te-ai întors surioară ? șopti somnoros liliacul.

— Taci dihanie, spuse ea fără răutate ; vezi bine că m-am întors și că vreau să-mi pun piatra la locul ei. Și cum zise, luă liliacul și-l puse pe umăr, trase de floarea pe care stase el și în golul rămas puse piatra fermecată și deasupră-i floarea de piatră, iar mai la urmă liliacul.

Sanda, care se ținuse de urmele ei văzu tot, dar găsi că-i mai nimerit să iasă din cameră, fără s-o simtă zîna.

— De ce nu te-ai culcat liliac scîrbos, nu știi că trebuie să veghezi piatra meșteșugurilor cînd dorm eu ?

— Nu duce grija veghii, surioară, mai bine vezi că ai uitat

să-ți pui și inima în ascunzătoare și de adormi cu ea, știi cît suferi.

— Inima ? Nu, n-am uitat, dar îmi mai trebuie încă, pînă-mi adorm prietena. N-aș putea sta alături de ea, fără inimă ; mă duc s-o caut, că pic de somn. O găsi pe Sanda în fața ușii și o întrebă :

— Ai fost în casă după mine ?

— Ferit-a sfîntul stăpînă ! Eu știu că nepoftitul n-are scaun, așa că am așteptat, doar-doar m-oi chema.

— Fă bine atunci de intră, draga mea, și să nu-mi mai spui stăpînă că foc mă fac ; om bea cîte-un pahar cu lapte și ne-om culca, că-s tare ostenită.

Zicînd așa, luă un pahar mare și i-l puse Sandei dinainte, iar ea își luă unul mai mic. Cînd turnă laptele, spuse cu glas cîntător :

— *La mine mai puțintel,*
Că-i paharul mititel.
La tine mai multișor,
Că-i paharul mărișor.

Sanda bău laptele pe nerăsuflate, apoi se culcă lîngă patul zînei, iar aceasta cum o văzu adormită, își scoase inima din piept, o puse lîngă piatră, apoi spuse liliacului să-și înceapă veghea.

Cînd adormi zîna, liliacul zbură de unde era pînă lîngă pat, se uită la Sanda, o văzu cît îi de frumoasă, apoi se așeză iar pe floarea lui și începu s-o zgîlțîie, zicîndu-i :

— *Floare de piatră, floare de piatră.*
Scoală te rog și spune-mi îndată.
Fata ce doarme aici lîngă pat,
E fiică de prinț, sau de împărat ?

Supărată, floarea-i răspunse că de n-o lasă să doarmă, o trezește pe zînă și-o să fie vai de sufletul lui.

Cînd se sculă a doua zi, Sanda își simți capul greu. „Aha ! Cu de-astea îmi umbli zînă prefăcută, dregi laptele cu licori adormitoare ? Bine, lasă că nu-s eu chiar așa proastă cum mă crezi" ; și cum o simți pe zînă, se prefăcu că-i încă somnoroasă.

Colindară ele ziua întreagă, iar cînd se înseră, veniră la culcare.

Zîna alese iar paharul cel mic, spunînd că-i sătulă de atîta lapte, dar că Sanda poate să bea oricît.

Fata își umplu paharul, da nu-l sorbi deodată tot, ci gustă cîte puțin întrebînd de una și de alta. Cînd zîna se uita în altă parte ea îi mai turna din laptele ei ; și-așa cîte un pic, cîte un

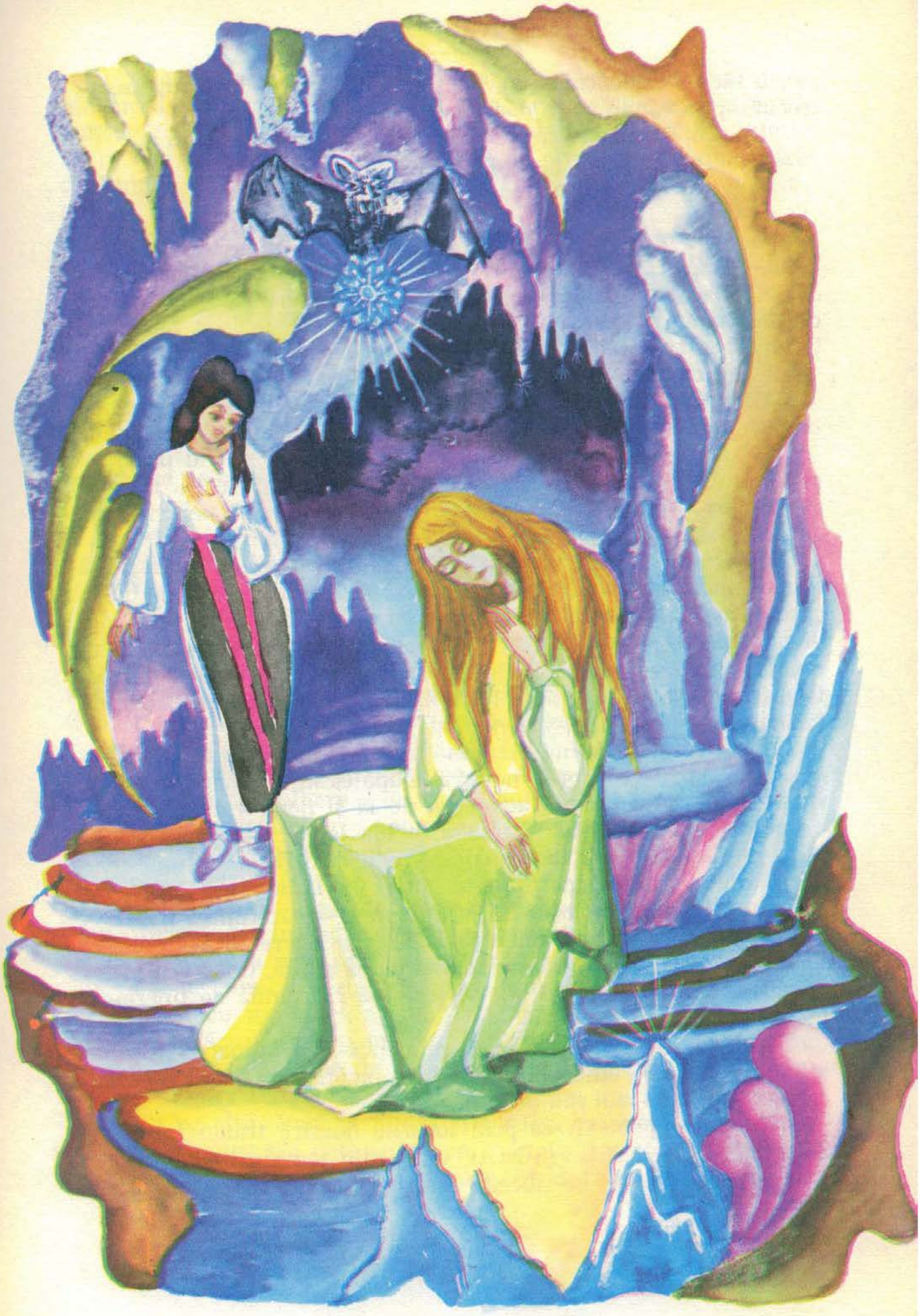

pic, o făcu să adoarmă tun, apoi se culcă tot la locul din seara trecută, prefăcîndu-se că doarme și ea.

Liliacul porni ca în ajun să zgîlțiie de floare zicînd :

— Floare de piatră, floare de piatră,
Scoală te rog și spune-mi îndată.
Fata ce doarme aici lîngă pat,
E fiică de prinț sau de împărat ?

— Ascultă lighioană urîcioasă, n-ai de gînd să mă lași să dorm ? Dacă tu ești fiu de împărat, ți se năzare că și fata aia e de un neam cu tine, nu ? Ei bine, te înșeli. Nu-i decît fata unui țăran, ce-a trudit în tainițele soru-ti, pînă a murit ; fata lui a venit aici cu gînduri rele, așa să știi ; și-acum lasă-mă să dorm.

Cînd auzi Sanda că liliacul e fratele zînei, nu știu ce să mai creadă și cînd văzu că zboară spre ea, încremeni de spaimă.

— Am văzut că nu dormi, frumoasă copilă și c-ai păcălit-o pe zînă, dar nu-mi pare rău că ai fost mai isteață ca ea. De vrei să te ajut cumva, spune-mi și-s gata să fac orice pentru tine.

— Ție să-ți cer ajutor, care ești fratele zînei ?...

— Frate da, dar vitreg, zise liliacul ; nu avem același tată și nici măcar aceeași mamă. O iubesc totuși ca pe-o soră bună, că de-i așa rea și asuprește lumea întreagă și pe mine, nu-i din vina ei. Să vezi cum a fost... Cînd muri maică-mea, tatăl meu, care era împărat pe meleagurile, astea, văzu într-o zi o femeie tare frumoasă, cu o copiliță în mînă. O întrebă cine e și de unde vine, iar ea, prefăcuta, îngenunche dinainte-i și zise :

— Îndură-te de noi Luminăția Ta și ne ocrotește, că un aprig dușman e pe urmele noastre. După ce mi-a omorît bărbatul și i-a luat tronul, umblă acum să ne ia și nouă viața.

Auzind tata că-i os domnesc, o luă la noi și-i spuse să nu ducă grijă că n-o să-i facă nimeni vreun rău. Ea-i mulțumi și se purtă așa de frumos, încît tata se hotărî s-o ia de nevastă.

Cum se văzu împărătească, vrăjitoarea — că vrăjitoare era — îl făcu pe taică-meu să închidă ochii mai devreme decît îi era scris, dîndu-i să bea o licoare numai de ea știută. Cînd vru să-mi dea și mie, fata se împotrivi zicîndu-i să-i fie milă de tinerețele mele.

Auzind unele ca acestea din gura fiică-si, vrăjitoarea îi scoase inima, că-i scotea cînd voia inima din piept. Cînd făcea așa, fata se purta cu mine mai rău decît maică-sa.

Nu ți-am pomenit că prin locurile noastre trăiau fel și fel de meșteșugari, harnici și isteți, veniți din toate colțurile lumii ; și ei rămaseră aici, c-o duceau mai bine ca în alte părți. După

moartea tatei, vrăjitoarea i-a chemat la palat pe toţi, să facă praznic de sufletul tatei, zicea ea, dar, prin vrăjile ei, le-a furat meşteşugurile şi le-a închis în diamantul pe care l-ai văzut. Numai cei ce lucrau pentru ea erau dezlegaţi de vrajă, restul ajunseseră cu timpul muritori de foame. Într-o zi, o văzui fierbînd nişte ierburi ca cele ce le fiersese cînd a murit tata ; pesemne că pentru mine le pregătea. Ştiam că vrăjitoarea bea în fiece seară o licoare ca să rămînă veşnic tînără şi, tot din aceeaşi pricină, cana cu fiertură trebuia s-o ia din mîna fie-si. Am schimbat băutura din cana ei cu cea pe care mi-o pregătise mie, iar cînd fiică-sa îi dădu cana, ea bău, fără să ştie ce-am făcut eu. La urmă simţi abia că băutura fusese schimbată şi crezu că fata este de vină.

— Ai vrut să scapi de mine, ticăloaso, să te poţi bucura cu prinţişorul tău de bunurile împărăţiei ! Ei lasă că te fac eu să mă ţii minte şi moartă ; şi-ncepu a bolborosi la vrăji, de se încreţea carnea pe mine.

Pe dată palatul şi casele din jur se strînseră la un loc şi se prefăcură în munţi negri ca sufletul vrăjitoarei. Sala cea mare a palatului nu mai era decît o peşteră lungă şi întunecoasă, în mijlocul căreia, vrăjitoarea îşi dădea duhul blestemînd :

— Cu el ai vrut să fii, cu el să rămîi, dar ca să nu te bucuri cînd îl vezi, îl prefac în lighioana de care ţi-e mai scîrbă, iar pe tine te blestem să chinui oamenii punîndu-i la munci grele, ca să-ţi faci la loc averea pe care o iau cu mine în mormînt. Vraja să nu piară decît atunci cînd o fată neprihănită va sparge piatra în care am închis meşteşugurile, dar tu să uiţi de asta şi să nu suferi picior de femeie în preajma ta. Cum zise astea, vrăjitoarea se prefăcu în pulbere şi de atunci duhul ei vine seară de seară şi-mi chinuie surioara în somn ; de aceea a prins obiceiul să bea lapte amestecat cu licori de dormit, ca să poată să-şi petreacă noaptea în linişte.

Auzind Sanda unele ca acestea, se duse la locul ştiut şi luă piatra fermecată. În zadar floarea de piatră îşi strigă stăpîna, în zadar se vînzolea prin sală duhul vrăjitoarei, fetei nu-i păsa de nimeni şi de nimic. Sfărîmă în mii şi mii de bucăţele piatra cea fermecată ; cu un vuiet prelung munţii cei negri dispărură şi locurile se făcură ca mai înainte. Sanda ieşi în curtea palatului, unde o aştepta mulţime de oameni ; dete fiecăruia cîte un grăunte din piatra fermecată, ca să ştie toţi cîte un meşteşug şi să-i înveţe şi pe alţii. Veni şi Ionică şi soru-sa se bucură că îl vede teafăr şi sănătos şi-i dete şi lui un grăunte din piatră. Cînd rămase doar cu un grăuncior, pe care Sanda voia să-l ia pentru

sine, iaca o vede pe zînă, care venea cu un tînăr frumos, îmbrăcat împărăteşte.

— Am venit cu fratele meu să ne daţi şi nouă din piatra fermecată.

— Cu dragă inimă, spuse Sanda, dar nu mai avem nici-un fir, sau ca să nu mint, păstrasem un grăuncior pentru mine. O să vi-l dau vouă, că pe mine mă învaţă Ionică meşteşugul lui.

— Dacă zîna vrea să-mi fie soaţă, pe ea o învăţ — zise Ionică — aşa că păstrează-ţi grăuntele, fiindcă liliacului, sau cum i-o zice, nu-i trebuie aşa ceva ; el este împărat şi-o să muncească alţii pentru el.

— Fratele meu este mai bun decît îl crezi tu şi să ştii că o iubeşte pe Sanda de pe vremea cînd era vrăjit, aşa că hotărăşte. Ori două nunţi, ori nici una. Cum Ionică se bucură de cinstea ce i se făcea soru-si şi cum Sanda nu zise nu, se învoiră să pornească amîndouă nunţile odată, să ştie lumea întreagă de fericirea lor.

* *
*

Iar vru Uriaşul nostru s-o întrebe ceva pe Ana-Maria, dar, văzînd-o că doarme, se lăsă păgubaş, zicîndu-şi că de aceea sînt făcute poveştile, ca să adoarmă copiii. Veni din nou cînd se făcu seară, şi-i spuse povestea nepoatei de împărat, care voia să vadă Soarele.

DOMNIȚA ZĂPĂDIȚA

Împăratul cel atît de bogat și darnic, Pămîntul, avea patru fete care nu semănau una cu alta, cum nu seamănă sticletele cu uliul, măcar că amîndoi au aripi să zboare și-s împodobiți cu pene.

Și mai era ceva cu fetele astea, de-l puseseră pe gînduri pe bietul împărat ; nu se înțelegeau între ele, deși fiecare își iubea tatăl și nu voia să-l supere nici atîtica măcar.

A încercat împăratul în fel și chip să le apropie, dar treabă în zadar, că ele făceau tot ce știau și se uitau chiondărîș una la alta de parcă erau surori vitrege.

Scîrbit de purtarea lor și mîhnit foarte, tatăl le zise într-o bună zi :

— Dragele mele ; voi ştiţi că afară de voi, eu nu mai am pe nimeni pe lumea asta. Drept este că mă gîndisem să împart împărăţia în patru părţi şi să dau fiecăreia din voi cîte o parte, dar văzînd cum vă purtaţi, mi-am zis că-i mai bine să-mi iau seama.

De ce să mă apuc eu să ciopîrţesc împărăţia făcîndu-vă pe voi stăpîne pe cîte o parte din ea, că aşa cum vă iubiţi voi între voi, aţi fi în stare să vă luaţi la harţă şi-ar mai vedea lumea ce n-a văzut, cum se războiesc surorile între ele.

Am să dau poruncă ca să vi se clădească fiecăreia cîte un palat, în care să staţi liniştite şi cît mai departe una de alta. Pe rînd, fiecare dintre voi va veni să cîrmuiască împărăţia o bucată de timp, lăsînd apoi locul altei surori.

— Mai bine nici că se putea tată, zise sora cea mai mare. Bine te-ai gîndit, nu zic ba, dar ştii că au venit peţitori din partea lui Crivăţ-împărat să mă ceară de nevastă ?

— Ştiu, fata mea, şi dacă ţie îţi place mirele, să ne gătim de nuntă. După ce gătară nunta şi palatele fură terminate, fiecare dintre surori îşi luă ziua bună de la tatăl lor şi plecară care încotro le era drumul.

Numai fata cea mică rămase lîngă tatăl ei, să domnească împreună partea de timp ce i se cuvenea.

Era frumoasă şi zglobie şi-i plăceau florile şi fluturii, încît bătrînului ei tată îi păru rău cînd veni timpul să plece de lîngă dînsul. Veni şi a doua fiică şi-l bucură şi aceasta cu veselia ei potolită, cu hărnicia ei şi mai ales cu felul în care-şi arăta dragostea fierbinte ce i-o purta.

Cînd se împlini sorocul plecă şi aceasta de unde venise, iar în urma ei sosi cea de a treia fiică a împăratului.

Tot bună gospodină, ba chiar mai harnică decît surorile ei, dar mai tristă şi mai înnegurată. Stătu şi ea cît surorile ei, apoi plecă lăsîndu-şi tatăl cu păreri de rău în suflet, că ştia de-acum că de-o veni fiică-sa cea mare, o să cam piară cîntul şi veselia din împărăţie.

„O s-o las să domnească singură", îşi zise împăratul, iar în timpul ăsta, eu am să mă odihnesc şi-am să visez la zilele frumoase, petrecute cu celelalte fiice ale mele.

Cînd veni Iarna, însoţită de Crivăţ-împărat, toată suflarea îngheţă de spaimă.

Cît domni fata cea mare a împăratului, nu se prea văzu picior de om pe-afară ; aşteptau cu toţii venirea Primăverii cea atît de tînără şi atît de voioasă ! Şi-aşa au domnit ele an după an, perindîndu-se una după alta şi stînd doar atît cît li se cuvenea fiecăreia.

În acest timp, fata cea mare avu mai mulţi copii, dar din toţi împăratul ţinea cel mai mult la nepoţica cea albă şi frumoasă care primise la botez numele de Zăpădiţa.

Cînd se făcu mai mare, maică-sa îi făcu o mantie lungă şi albă, ca puful de lebădă şi gătind-o cu ea, o luă la bunicul.

La vederea ei se înveseli foarte toată împărăţia, dimpreună cu împăratul, care-i ceru fiicei sale s-o lase pe Zăpădiţa cu el, în timp ce ea va vedea de treburile împărăţiei.

Nepoţica îl plăcu şi ea pe bunic şi nu se mai dezlipi de el de drag ce-i era. O dată îl văzu cum picotea de somn şi-i zise :

— Ascultă bunicule, de ce nu te culci ? Dacă ţi-e teamă de ceva să ştii că eu sînt aici şi-am să te păzesc oricum şi de oricine.

— Nu mi-e teamă de nimeni, draga bunicului, numai cît, mă cam trece ia aşa cu frig, cînd vine maică-ta pe aici. Asta-i pricina şi alta nu.

— Dacă-i numai pe-atît, ia atunci mantaua asta a mea şi înveleşte-te cu ea şi-ai să vezi ce cald o să-ţi fie.

Împăratul se înveli cu mantaua dată de nepoţică şi simţi o căldură plăcută ce-l trăgea la somn ; închise ochii şi adormi.

Cînd se trezi, găsi lîngă el pe fata cea mică, iar Zăpădiţa plecase cu manta cu tot, lăsîndu-i în dar un buchet de ghiocei albi.

Mai trecu o bucată de vreme şi iar veni Iarna cu bărbatul şi copiii ei. Zăpădiţa se duse la bunicul şi ştiind ce-i plăcea mai mult, îşi scoase mantaua cea albă să-l învelească cu ea, dar mai înainte îl întrebă :

— Spune-mi bunicule, ce e globul acela strălucitor, care de cîte ori o vede pe mama se depărtează de palatul tău, sau se ascunde de nu-l mai văd ?

— Acela, Zăpădiţo dragă, e cel mai bun prieten al meu, Soarele.

— E atît de frumos, zise domniţa Zăpădiţa, încît te rog bunicule să-l chemi odată în ospeţie la noi, ca să-l văd mai îndeaproape. Vrei ?

— Aşa ceva n-o să se poată nicicînd fetiţo. S-a certat mai demult cu mamă-ta.

— Dar a venit vreodată în palatul tău, bunicule ?

— Dac'a venit, mă întrebi ? Păi de cînd începe să domnească mătuşă-ta cea tînără şi pînă la venirea maică-ti sîntem mereu împreună ; mai lipseşte el cîteodată, dar foarte rar.

— Ce fericit eşti matale bunicule, zise Zăpădiţa, că-l vezi atît de des ! Spune-mi şi mie cum arată ?

— E greu de spus ; că are aşa o înfăţişare că uimeşte pe oricine-l vede. Frumos şi mîndru e Soarele şi se înveşmîntă numai în straie ţesute din fir de aur şi-i tare bun şi darnic. Acu' însă, lasă-mă să dorm, draga mea fetiţă. Zăpădiţa îl lăsă pe bunic să doarmă şi cînd văzu că ai ei se pregătesc de plecare, se ascunse în aşa fel, că nu deteră de ea.

Veni fata cea mică a împăratului la taică-su, supărată cum n-o văzuse vreodată, şi-i zise mînioasă :

— Tată, n-a fost dorinţa şi porunca ta, ca fiecare din noi să stea doar trei luni şi mai mult să nu domnească ?

— Sigur că aşa am spus !

— Atunci, de ce cînd vin la soroc, mai găsesc Iarna aici ?

— Nu-i vina mea tată, răspunse fata cea mare, dar n-o găsesc pe Zăpădiţa şi fără ea nu pot pleca.

— Du-te fata mea şi cînd oi găsi-o, ţi-o trimit acasă.

După plecarea Iernii, se porniră cu toţi să o caute. Într-un tîrziu, o găsiră slăbită şi cu mantaua ferfeniţă, într-o văgăună de munte.

— Ce-ai făcut draga moşului de-ai ajuns în halul ăsta ? o întrebă împăratul.

— Nu mă certa bunicule, da' aşa frumos mi-ai vorbit de prietenul tău, încît am vrut să-l văd şi eu.

Să nu-ţi pară rău de mantie, că pînă la anu' îmi fac eu alta

mai mare și mai frumoasă decît asta ; și chiar de-ai să te superi, eu tot voi rămîne an de an de-acum înainte, să-l văd pe bunul tău prieten, care strălucește atît de frumos.

Zăpădița s-a ținut de cuvînt. În fiecare an venea la bunicul său cu o mantie nouă și-i acoperea umerii bătrîni. Pămîntul adormea fericit și se trezea numai atunci cînd dragostea cea mare a fetiței pentru strălucitul său prieten, Soarele, o făcea să fugă întristată, cu mantia sfîșiată de razele Soarelui, pînă hăt departe, pe vîrfurile munților sihaștri.

* *
*

Cînd se lăsă din nou seara, Ana-Maria dădu fuga în pătuțul ei, să-l aștepte pe Uriașul cel Bun, iar acesta, cum sosi, începu să-i spună cum pînă și pădurea prinde viață, cînd țara geme sub asuprire.

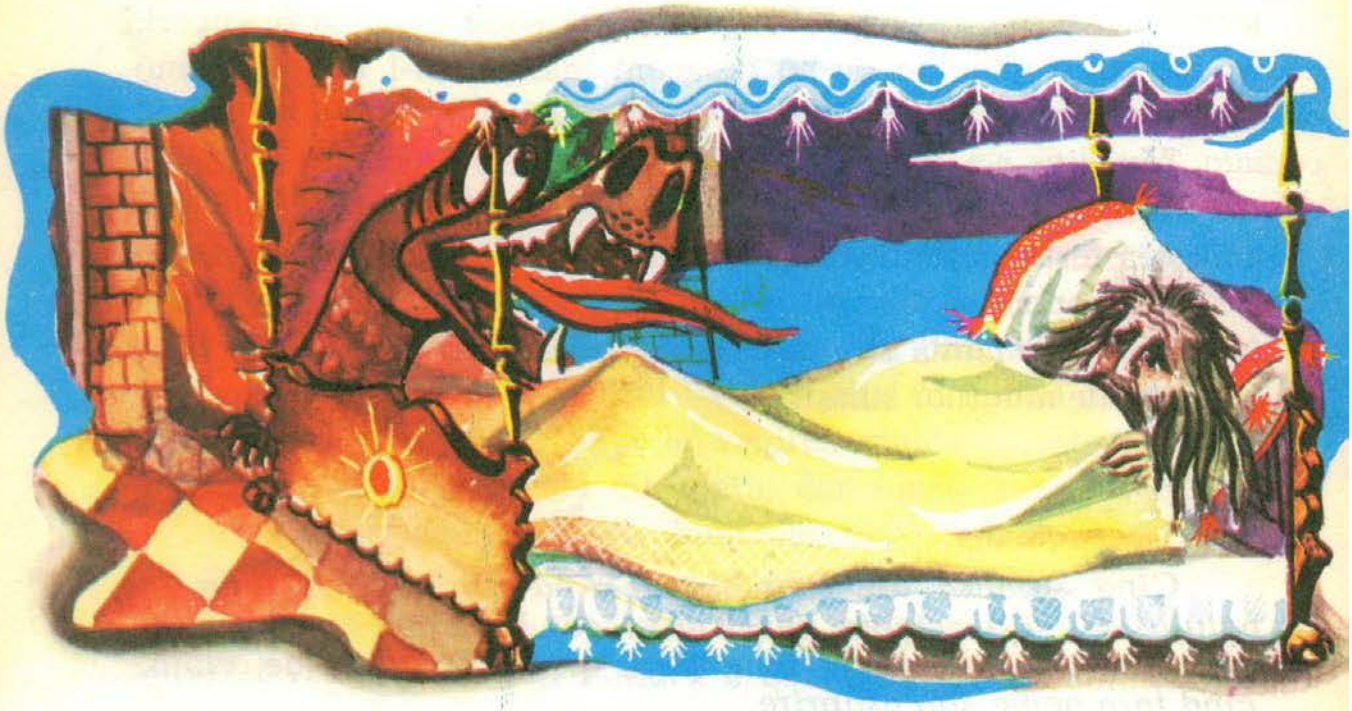

CETINĂ VOINICUL

De mult, tare de mult, cînd strămoşul era-n faşă şi o zînă-i era naşă, a fost o ţară tare îndepărtată. Pe crestele albe de ninsoare ale munţilor înalţi şi bătrîni, ca timpul de bătrîni, vînturile şi viscolele îşi clădiseră castele tari de stîncă aninate deasupra prăpăstiilor adînci şi înspăimîntătoare.

De coborai costişele în văi, te întîmpinau codrii fremătători de brad cu poieni în care florile, fragii şi ciupercile creşteau luîndu-se la întrecere, încît tulpinile lor ajungeau cîteodată să întreacă în înălţime vîrfurile celor mai înalţi brazi. Seara, se adunau toate vieţuitoarele din codru la marginea lacului şi îşi povesteau una alteia necazurile sau bucuriile lor.

Pentru că am uitat să vă spun, uita-m-ar necazurile, că toate animalele, de la cele mai mici pînă la cele mai mari trăiau

în bună înțelegere și pace, unindu-se cîteodată și ajutîndu-se atunci cînd haitele colțoase de cîini și cetele de vînători dădeau iama printre ele.

Mai mare peste această împărăție frumoasă și bogată era un împărat rău și întunecat la chip, pe numele său Cenușă împărat.

Își trăgea numele din felul cum se îmbrăca, din uitătura lui fioroasă și din puterea sa. Bieții oameni ar fi preferat să domnească în locul lui un zmeu sau un balaur, că poate așa ar fi fost mai bine.

Pînă și palatul în care trăia, dimpreună cu oamenii și cu oștenii săi, era tot din cremene neagră construit, iar pe vîrfurile turnurilor întunecate fîlfîiau în vînt drapele de culoarea cenușii. Rău era împăratul, ca nimenea de rău. Multă jale și plînset adusese în împărăție.

În fiecare zi, din cauza răutății lui, mureau oameni nevinovați, tăiați de securea călăului de la palat sau biciuiți pînă își dădeau sufletul.

Dar, într-o bună zi, cruntul împărat căzu la pat ca din senin, lovit de o boală neștiută. Veniră vraci vestiți și iscusiți din toate colțurile lumii și-l doftoriciră și-l afumară de era și mai cătrănit ca mai înainte. Dar au dat greș pe rînd, pentru că boala nu avea leac și pace.

Într-una din zile, cînd picotea între somnul vieții și al morții, iabrașul de împărat avu o vedenie : se uita țintă în pala focului din cămin și văzu cum din flăcările uriașe, se ivi un cap de zmeu, solzos și cu un bot uriaș, plin de colți ascuțiți. Ochii înguști și răi îl băgară pe împărat în sperieți, încît acesta se ascunse sub plapumă și nu mai privi într-acolo decît pe furiș. Arătarea însă icni de rîs și răcni :

— Împărate slăvit !

— Ce-i ? bîlbîi acesta aproape mort de frică.

— Știi cît mai ai de trăit, slăvite împărat ?

— Nuuu...

— Un ceas ; dar mai poți trăi încă un an, de te învoiești să mă slujești la o anumită treabă.

Auzind aceasta, împăratul își scoase capul de sub plapumă și îl întrebă mai cu curaj :

— Doar un an ?

— Un singur an, slăvite. De te-nvoiești. De nu...

— Mă învoiesc, urlă împăratul. Spune degrabă, ce am de făcut ?

— Nimic alta decît să arzi pe vatra asta, de azi în 7 zile, bradul cel roşu din mijlocul codrului, care are crestat pe el un semn, ca un paloş. Dar ţine minte, de mă-nşeli vei pieri. Pînă atunci, strigă-ţi un slujitor şi pune-l să-ţi aducă de aici de unde sînt, un cărbune încins, pe care-l vei ţine în gură.

Împăratul se trezi ca din vis şi-şi spuse pe bună dreptate : „Să iau un cărbune din foc în gură ? Doar n-oi fi prost".

Dar cum zise asta, căzu lat în aşternut, chinuit de noi dureri.

— Slujitori, urlă, veniţi degrabă de-mi daţi un cărbune aprins din vatră.

A doua zi împăratul se simţi mai bine şi adunîndu-şi sfatul, povesti în mare taină şi cu spaimă în suflet ceea ce păţise.

Dar cum nici curtenii nu se pricepură să-l sfătuiască, fură chemaţi vînătorii şi întrebaţi dacă în timpul vînătorilor văzuseră vreun brad ca acela de spunea împăratul.

Unul dintre ei, păşi în faţă şi grăi :

— Întunecate doamne, eu să-ţi spui drept... văzut-am asemenea minunăţie de brad că mi-l arătă văru-meu păduraru', dar să ştii că nimenea nu se poate apropia de brad, afară de el şi de o nepoată de-a mea, fiica Ilenei. Am încercat şi eu să mă apropii, dar numai ce m-am găsit la vreo sută de paşi de el, că se şi porni un vînt năprasnic şi o voce de tunet care-mi îngheţă sîngele în vine, îmi strigă să nu mă apropii.

— Oi fi fost băut, nemernicule, îl stropşi împăratul.

— Ba nu, înălţate stăpîne. Nu-ţi fie cu supărare dar mi-am luat inima în dinţi şi-am făcut un pas. Dar ca din senin căzu de undeva din ramurile boltite deasupră-mi o lance care se înfipse aşa de dîrz în faţa mea că tremura şi zbîrnîia din fier pînă în vîrful cozii.

— Bine, bine, îl opri iar împăratul. Ajungă-ţi cu sporovăiala, hîrb bătrîn. Bătu apoi din palme şi din firidele întunecoase ale ferestrelor ţîşniră două matahale care, îngenunchind în zornăit de fiare, urlară ca unul :

— Poruncă, măria-ta !

— Vă veţi duce degrabă la coliba pădurarului şi îi veţi spune, din partea mea, că am poruncit să reteze bradul cel falnic cu un semn de paloş pe el şi să mi-l aducă la castel. Îi veţi lua fata pe care am s-o ţin zălog, pînă cînd îmi va îndeplini porunca. Auzitu-m-aţi ?

Namilele se înclinară a închinăciune şi o rupseră la fugă. Încălecară şi porniră ca vîntul ajungînd ca gîndul la coliba săr-

manului pădurar. Spunîndu-i ce are de făcut, îi legară fata, pe frumoasa Ileana şi cu toate lacrimile pădurarului şi ale nevesti-si, cu toate ţipetele bietei copile, luară drumul înapoi spre castel.

Nefericiţii părinţi plînseră îmbrăţişaţi multă vreme. Într-un tîrziu, femeia pădurarului, cu sufletul împietrit de durere spuse bărbatului său :

— Eu, ca muiere ce sînt, mi-am secat izvorul lacrimilor. Seacă-l şi tu pe al tău, ia securea şi du-te de fă voia împăratului.

— Dar, măi femei, nu ştii că bradul cela-i vrăjit ?

— Ştiu, dar rămîn la ceea ce am zis, spuse femeia neînduplecată. Iar de nu te duci tu, m-oi grăbi eu să-mi scap fata.

— Ba taci măi, zise pădurarul. Vezi-ţi de treabă, că încolo am să plec eu.

Zis şi făcut. Îşi luă ceva de-ale gurii într-o straiţă, puse toporul pe umăr şi porni pe poteca dinspre mijlocul pădurii luminîndu-şi calea cu o făclioară.

După o bucată de drum ajunse în faţa bradului şi lăsîndu-şi la rădăcina lui unealta, mai trase o toană de plîns cînd văzu ce mîndreţe de copac trebuia să doboare. De atîta jale i se înceţoşaseră privirile şi-şi duse poala sumanului la ochi ca să se şteargă.

Care nu-i fu mirarea cînd, privind din nou la brad, zări în locul acestuia un flăcău înăltuţ şi subţirel cu părul de aur şi ochi albaştri ca vioreaua, înarmat pînă în dinţi. Pe pavăza lui era încrustat un brad. Pădurarul îşi duse mîna la gură trăsnit de uimire, în timp ce flăcăul zîmbi şi spuse cu blîndeţe :

— Nu te teme taică. Eu sînt cel pe care voiai să-l tai. De n-aş şti ce nevoie te-a îndemnat încoace, ai fi murit pînă să ajungi la mine. Du-te înapoi acasă şi fii pe pace. Mă duc într-un suflet la castel să văd ce trebuinţă are împăratul şi ce poftеşte de la mine.

Zicînd acestea, se învîrti odată pe călcîie şi se topi din faţa pădurarului, lăsîndu-l mai uimit de cum îl aflase.

La castel tocmai făcea de strajă la poartă unul din cei de fuseseră la pădurar şi nu mică-i fu mirarea cînd văzu răsărind alăturea de el pe voinicul nostru, care-i puse un jungher la gît şi-i zise :

— Eu sînt Cetină Voinicul. De ţii la viaţa ta du-mă la împărat. Namila porni înspăimîntată cu voinicul după ea şi străbătînd sălile castelului, abia luminate de flacăra vreunui opaiţ, îl conduse la împărat.

— Hei, urlă acesta. Cine-i nesocotitul care-mi strică odihna ?

— Dar tu, grăi Cetină Voinicul, cine te crezi de-mi strici odihna mie, punînd oamenii să-mi reteze tulpina ?

Împăratul tăcu mîlc cînd văzu ce repede îl ia voinicul. Apoi, cu glas schimbat şi mieros, îi povesti toată tărăşenia, încheind cuvîntul şi mai dulceag :

— Dacă în loc să mă ajuţi voinicule, voieşti a mă răpune, îţi spun că e de ajuns să suflu o dată în cornul acesta, ca fata pădurarului să piară dintre cei vii.

— Ştiu în mîna cui se află viaţa ta, zise voinicul, fierbînd de furie. Îl voi ucide, dar dacă te atingi de Ileana o să ai parte de o moarte mult mai înfiorătoare.

— Măi, măi, ce viteaz eşti, se auzi o voce.

Împăratul se ascunse sub pat, tocmai cînd, din vatra unde ardeau buturugile a trei copaci, se deşiră în odaie un zmeu cu chip slut, rînjind cu colţii ascuţiţi.

— Măi, măi, ce curajos ! Nu-ţi încerci puterile cu mine ?

— Ba cum nu, zmeule, zise şi Cetină Voinicul. De cînd aştept să dau ochii cu tine. Hai şi-om coborî în curte să ne răfuim.

— Nu înainte de a-l răsplăti pe împărat pentru felul în care m-a slujit. Şi zicînd aceasta îşi căscă botul din care ţîşni înspre pat o pală de foc uriaşă. Patul arse cît ai bate din palme şi sub scîndurile scrumite de pîrjol nu se mai văzu decît o mînă de cenuşă. Atîta rămăsese din împărat.

Coborîră şi ce să vă spun ?... Urmă o luptă aşa de încrîncenată între viteazul Cetină şi zmeu, încît pămîntul se clătina şi stîncile din zidurile castelului jucau în scobituri aşa de tare, că cele de jos ajunseră sus şi cele de sus, jos. Lupta ţinu şapte zile încheiate. În a şaptea zi, obosit, grăi zmeul către voinic :

— Slăbeşte-mă, Cetină Voinicule, că nu mai pot. Cruţă-mi zilele că te-oi face bogat şi fericit.

— Bogat sînt şi fericit voi fi cînd vei muri tu, zise Cetină Voinicul. Crezi că sînt aşa de prost, acum cînd te am la mînă să te las ? Apoi ştiu că ai fost blestemat de mumă-ta pe care tot eu am ucis-o, să piei în ziua asta dacă nu mă vei fi omorît tu mai înainte. Şi zicînd acestea îl întoarse şi îl izbi de pămînt.

Paloşul fulgeră, sîngele ţîşni şi zmeul îşi dădu suflarea.

Obosit se ridică Cetină Voinicul. Îşi şterse sudoarea de pe frunte, apoi cătînd către castel făcu un semn cu paloşul plin de sîngele zmeului.

Zidurile se înălbiră şi se ridicară semeţe înspre soare.

Mai făcu un semn și din pământ se ridicară toți cei care fuseseră uciși în timpul domniei lui Cenușă împărat.

Se strînse popor mult ca iarba. Cîntece de veselie și strigăte de bucurie se auzeau peste tot. Purtat pe sus, voinicul fu dus în sala tronului unde-l aștepta frumoasa Ileana cu coroana de împărat pusă pe o perniță de catifea.

— Mărite stăpîne ! Roaba ta îți încredințează coroana și tronul acestei țări. Ești bun, viteaz și tînăr.

— Și, dacă n-ai nimic împotrivă, voi fi și soțul tău, copilă frumoasă. Cum ea nu spuse nu, se pregătiră de nuntă :

Cu nuntași, cu invitați
Doar crăiese și-mpărați.
Soarele și stelele
Zînele și ielele.
Și-a fost lume după lume
La băut și spus de glume
M-au invitat și pe mine
Dar crezut-am că-i mai bine
Să vin să vă-nveselesc
Basmul să vi-l povestesc.

Într-o seară însă, Bradul nu mai veni și Ana-Maria adormi fără ca el să-i fi spus vreo poveste. Crezu că a uitat de ea, și cum se lumină de ziuă strînse repede prin casă apoi dete fuga la Lizica, noua ei prietenă, să se joace.

Seara iar îl aștepta pe Uriaș să-i spună o poveste, dar el nu veni ; nici atunci nici în alte seri. La început îi veni foarte greu fetei, dar cu timpul se obișnui, se luă cu joaca și uită. Cît fu vara de lungă și apoi toamna Ana-Maria sta în casă, doar cît pune masa bunicului sau cînd mergea la culcare, iar restul de timp și-l petrecea pe afară cu Lizica, scornind fel și fel de jocuri.

Cînd iarna veni și troieni drumurile, se mai potoliră și fetele noastre ; ședeau acum tot împreună, dar la gura sobei, mîngîind motanul. Ana-Maria spunea povești frumoase, auzite de la bunica sau de la Bradul cel Uriaș, iar Lizica o asculta. Așa își treceau ele vremea, pînă ce într-o zi Ana-Maria nu mai spuse povești că nu mai știa.

Zadarnic o rugă prietena ei, zadarnic plînse, ea nu mai știa să povestească și pace. Atunci Lizica spuse că dacă i-ar fi prietenă cu adevărat, s-ar duce în pădure și l-ar ruga pe Bradul cel Uriaș să-i spună și alte povești.

Ana-Maria îi dete dreptate prietenei, își puse paltonașul, și ieși în viforniță de afară, dar Azor, care auzise tot de pe prispă, îi aținu calea spunîndu-i să stea acasă. Fata îl trîrî la coteț, îi prinse zgarda la gît, apoi ieși pe portiță.

— Ana-Maria nu te du... striga Azor smucind de lanț ; Ana-Maria, întoarce-te, o ruga și portița, dar Ana-Maria nu-i luă în seamă pe nici unul și înotînd prin nămeții de zăpadă, intră în pădure.

După ce merse o bună bucată de drum, se opri să privească la brazii din jur, doar o găsi pe Uriașul ei, dar brazii îmbrăcați în mantiile lor groase de zăpadă, semănau așa de bine unul cu altul, că fetița nu știu ce să facă. Îi părea rău acum că nu-l rugase pe Azor să vină cu ea în pădure ; el ar fi știut să-i spună care era Uriașul ei, dintre atîția brazi și cum începuse să se lase seara, se duse la fiecare brad și îl întrebă de nu cumva e cel căutat, dar nici unul nu-i răspunse.

Merse mai departe, întrebînd mereu pînă se rătăci ; prinse atunci a plînge cu sughițuri, ca o fetiță mică ce era ; un arici bătrîn scoase nasul în ger și-i spuse că a

stricat liniștea pădurii stîrnind cu plînsul ei o haită de lupi.

— Vin lupii? întrebă Ana-Maria înfricoșată. Ariciul se băgă în vizuină și nu-i răspunse.

— Vin lupii, vin lupii, strigară două veveriţe. Ana-Maria, hai la noi, o să-ţi dăm nuci și alune, iar în cuibușorul nostru lupul n-a intrat niciodată și nici nu poate să intre, că e prea mare.

— Și eu sînt mare, răspunse Ana-Maria. Ei, dacă aș fi și eu cît spiriduşul cel bun al pădurii, aș sta la voi pînă dimineaţă, cînd ar veni bunicul să mă ia acasă.

Cum vorbea ea așa cu veveriţele, iacă și haita dă năvală clănţănind din dinţi; de frică Ana-Maria se porni să strige, cînd pe bunicul, cînd pe spiriduşul pădurii. Aceasta din urmă veni pe fugă într-o săniuţă de argint, trasă de un iepure alb ca zăpada și după ce-i împrăștie pe lupi, spuse fetiţei să se urce în sănioara pe care-o făcu pe potriva ei.

Cît ai bate din palme ajunseră acasă la bunicul, iar la despărţire spiriduşul îi dărui fetei iepuraşul cel alb de la sănioară, spunîndu-i că poznaşul de iepure ştie mai multe poveşti decît Bradul cel Uriaș, numai să aibă grijă să nu-l dăruiască cuiva, că de supărare iepurele n-o să mai poată spune poveşti.

Cînd intră în casă și se băgă în așternut, Ana-Maria îl rugă pe Urechilă să-i spună o poveste. Iar Urechilă începu să-i spună că noaptea, cît este ea de noapte, se temuse cîndva de un fiu de împărat și de cîinele lui.

CIOBĂNAȘUL CEL ÎNSEMNAT

Cum, cînd și de unde avea o fetiță, întunecata stăpînă, Noaptea, nimeni nu știa, dar toți spuneau cui se nimerea, că fetița cu păr auriu nu era a ei.

Ca să astupe gura lumii, Noaptea țesu din nori o mantie și o presără cu stele și o puse pe umerii fetiței ; culese apoi cele mai mîndre și strălucitoare stele și i le prinse în păr, iar după ce o găti ca pe ea însăși o luă de mînă și porni să colinde cu ea pămîntul în lung și în lat s-o vadă cine o pofti.

Acum, nimeni nu mai îndrăznea să ridice cuvînt asupră-i, că deși fata nu-i semăna la chip și înfățișare, straiele le erau tot una și lumea, de, ca lumea, judecă omul după straie, nu după ce-i sub ele.

De la o vreme, nimeni nu se mai legă de întunecata stăpînă și ea-și văzu liniștită de treburi ca mai înainte, ba încă și mai și, că rămăseseră niţel în urmă, de cînd își pierduse vremea cu găteala copilei.

Într-o seară, ca să nu-i obosească odorul tot purtîndu-l prin lume, o lăsă într-o grădină împărătească, zicîndu-i că trece s-o ia de cum s-o lumina de ziuă.

Fetiţa se plimbă prin grădină, mirosi florile și se jucă cu ele, iar cînd obosi, se duse să se odihnească într-un chioșc plin de verdeaţă ; nu mică-i fu mirarea cînd găsi acolo pe un pat numai mătăsuri și catifele un băieţaș ce plîngea amarnic. Îl întrebă ce are, iar el îi răspunse că mama lui murise, iar el rămăsese cu tatăl lui, care era împăratul acelei ţări.

— Frate sau soră n-am, zise el, iar tata-i mereu cu treburile împărăţiei, care sînt multe și grele, așa că de aceea plîng, că am rămas singur și n-am pe nimeni pe lumea asta.

— Și mama e un fel de împărătească care își vede de treburile ei, iar pe mine mă lasă singură — spuse fetiţa — și nici eu n-am cu cine să vorbesc sau să mă joc, dar nu plîng pentru una ca asta. Cum se face seară și începem să ne gătim, știu că o să pornim ca de obicei prin lume și ca să nu obosesc, sau să nu o stingheresc cumva, mama mă lasă te miri unde și pleacă într-ale sale, iar dimineaţa vine și mă ia, așa că nici eu nu-s prea fericită, din partea asta. Dacă vrei să nu fii singur și să ai pe cineva lîngă tine, am să fiu eu sora ta, și-o să stăm tot timpul împreună, doar ziua n-am să pot, că ziua ţine mama palatul încuiat și nu lasă pe nimeni să intre sau să iasă. Cum s-o face seară însă, să știi că am să vin aici odată cu mama ; pînă atunci, ia și te joacă cu stelele astea, că-s tare frumoase.

Băiatul se jucă cu stelele, dar erau atît de luminoase și el atît de obosit, încît adormi ; și dormi, dormi, pînă spre seară cînd se sculă.

Se simţea odihnit, dar lihnit de foame, așa că dete fuga la palat, mîncă ce găsi, luă și ceva cofeturi pentru surioara lui și se duse în chioșc s-o aștepte.

Cînd Noaptea coborî în grădina palatului, veni și fetița cu mantie de stele ; prințul o primi cu bucurie și se jucară împreună cum numai copiii știu să se joace, pînă se făcu ziuă, iar cînd fetița plecă, se duse și el la culcare.

Și așa zi de zi, că se minuna o lume, cum fiul împăratului se purta contra firii, ziua dormind, iar noaptea plimbîndu-se prin grădină ; dar tatăl lui, împăratul, văzînd că așa îi merge bine băiatului, spuse tuturor să-l lase în voia lui.

Crescu prințul, crescu și fiica Nopții și ei tot scorneau la jocuri și povești ca să le treacă vremea, fără să bage de seamă că se făcuseră mari, pînă ce odată, băiatul se opri din joacă și spuse că în ziua aceea fusese sculat din somn ca să ia parte la sfatul împărătesc.

— Zicea tata, că de acum trebuie să văd și eu de treburile împărăției, că el a îmbătrînit și, mîine poimîine, mă lasă în locul lui și n-am să știu ce am de făcut, iar cînd i-am zis că-s încă tînăr pentru așa ceva, s-a supărat foarte

— Tînăr ești, îi răspunse fata cu tristețe, dar destul de mare ca tatăl tău să-ți dea pe mînă împărăția ; demult am vrut eu să-ți spun că nu mai sîntem copii și că nu se cuvine să mai stăm împreună, așa că, eu mă duc, dragul meu frățior și să nu fii supărat pe mine că plec, dar nu pot face altcum.

Prințul îi zise că degeaba pleacă, că el tot o să vină seara în chioșcul din grădină și o s-o aștepte pînă dimineața. Auzind acestea, fiica Nopții veni și ea seară de seară, dar nu intra în chioșc pînă nu strîngea din grădină mireasma florilor, cu care-l adormea pe prinț ; îi spunea apoi povești de tot felul și se amesteca în visele lui, așa ca el să nu se simtă singur.

Odată, cînd veni ca de obicei încărcată cu mireasmă de flori, găsi chioșcul gol ; porni atunci să-l caute pe prinț în grădină. Merse ea așa, pînă cînd ajunse la palat, care era cufundat în beznă, afar de un loc luminat ca ziua. Se uită pe fereastră și-l văzu acolo pe prințul ei îmbrăcat în straie bogat împodobite. Plîngea amarnic la căpătîiul unui om înconjurat de făclii. Îl strigă pe nume, iar el, cum îi auzi glasul, veni fuga în grădină și cînd o văzu, îi spuse că omul pe care îl plîngea era

tatăl lui care murise, iar el rămăsese împărat în locul lui. O rugă să nu mai plece și dacă-i este voia, în loc de soră să-i fie soață.

— Dacă rămîn cu tine, îi zise fiica Nopții, înseamnă să mă despart de mama și tare mă tem că n-are să ne fie bine ; dar fie ce-o fi. Nu pot să te las singur, numai cît să mă ții ascunsă o vreme, pînă m-o da uitării.

Împăratul se învoi, dar după o vreme îi zise că el trimite vorbă la toți craii și împărații să poftească la nunta lor ; și cum zise, așa și făcu. Și veniră toți, din toate colțurile lumii, dornici să petreacă la așa o nuntă, dar și mai dornici încă să vadă pe tînăra împărăteasă de care nu știa nimeni a cui era și din ce locuri.

Cum mireasa n-avea pe nimeni, împăratul cel tînăr rugă pe soața unui împărat vecin să-i ție loc de mamă, iar aceasta, bucuroasă de așa cinstire, nu lăsă slugile să se atingă de tînăra împărăteasă, ci o găti cu mîna ei.

Cînd dădu să-i prindă rochia în copci, văzu la gîtul fetei un lănțișor de argint ; o întrebă că de unde îl are, iar ea îi zise că dintotdeauna, că-i lucrat așa fel, de nu-l poate scoate nicicum.

Împărăteasa vecină nu zise nimic, dar cum se văzu cu soțul ei îi spuse că mireasa purta lănțișorul de argint pe care-l prinseseră la gîtul fetiței lor cînd se născuse, așa că tînăra împărăteasă n-ar fi alta decît fiica lor ce le fusese furată, nu se știe de cine, cînd era mică.

Hotărî atunci împăratul să nu spună nimănui de ce aflaseră, dar slujitorul lor cel mai de credință să rămînă lîngă fată să o slujească și să-i poarte de grijă, ca nici un fir de păr să nu i se clintească din cap, iar de nu i-o fi la îndemînă în palatul soțului, s-o aducă acasă le ei.

Mirele și mireasa habar n-aveau de cîte se spuseseră pe seama lor și petreceau fără de grijă dimpreună cu nuntașii. Cînd se lăsă seara, lumea începu să se minuneze de cum străluceau stelele pe mantia și în părul împărătesei, iar ea, era atît de fericită, încît uitase de venirea Nopții.

Deodată însă, se stîrni un vînt puternic care-i smulse mi-

resei mantia de pe umeri și stelele din păr, afară de trei, care se ascunseseră atît de bine în părul fetei încît Noaptea nu le văzu. Și dacă nu le văzu, nu le luă ; așa că fetei tot îi mai rămase ceva din găteala ei de odinioară.

Nu după multă vreme de la nuntă, împăratul se și gătea de botez, cînd într-o seară veni la el o femeie și-i spuse că de nu va fi ea alături de soața lui în ceasul cînd va naște, va muri ori ea, ori pruncul. Speriat de așa vorbe și neștiutor în ale lumii, tînărul împărat îi arătă femeii îmbrăcată în văluri întunecate, unde e iatacul împărătesei, iar ea plecă într-acolo. Împărăteasa tocmai născuse un fiu și neștiind ce să-i dăruiască mai de preț, își scoase din păr cele trei stele, le puse pe umerii și în fruntea băiatului, apoi îl înfășă cum știu mai bine și îl luă în brațe.

Tot atunci intră în iatac și Noaptea, căci ea era femeia cu vălurile mohorîte, făcu un semn asupra împărătesei și a pruncului, care amuțiră pe loc. Luă copilul și după ce-i smulse steaua din frunte îl dete slujitorului ce sta la ușă și care se nimeri a fi tocmai slujitorul lăsat de părinții fetei, spunîndu-i că-i porunca împăratului să-l înece, că se născuse mort ; apoi se întoarse și puse în brațele împărătesei un cățel negru ca păcura, căruia îi lipi în frunte steaua luată de la copil. Cînd totul fu gata, chemă pe împărat și lăcrimînd îi zise că i-a scăpat soața de la moarte, ba chiar și fiul, dar, cum împărăteasa n-avea sufletul curat, a născut un cățeluș negru ca și păcatele ei și că ce mai încoace și încolo, de o mai ține în palat, o să-i fie rău și lui și celor din împărăție, că soața lui nu-i altceva decît o piază rea.

Împăratul își întrebă soața dacă spusele femeii sînt adevărate și cum ea nu scoase nici o vorbă, că nu putea, el îi porunci să plece din palat. Cum se duse împăratul, Noaptea smulse steaua din fruntea cățelului, o vîrî în sîn, apoi luînd-o pe împărătească de mînă, o duse cu cățel cu tot la marginea unei ape și-i zise :

— Soțul tău nu te mai vrea, iar eu nici atît ; cînd m-ai părăsit pentru el, eu n-am rămas singură ci cu lumea întreagă, acum cînd el te-a izgonit, tu nu mai ai pe nimeni, așa că bine ai face să-ți găsești liniștea și odihna aruncîndu-te în apa asta.

După ce zise ce-i sta pe inimă, Noaptea plecă în drumul ei, iar slujitorul lăsat de împăratul vecin şi care se ţinea ca umbra de împărătească, se duse, o luă în braţe ca pe un copil şi porni cu ea spre casa părintească.

În drum, acesta se opri la stîna unde lăsase pe fiul împăratului şi-i rugă să ţină şi căţelul care, de frig şi foame, începuse să scîncească.

— Să-mi duc numai stăpîna la casa ei şi mă întorc să-i iau şi pe aceştia doi ; pînă atunci, daţi-le bună îngrijire că veţi fi răsplătiţi împărăteşte.

Se duse apoi slujitorul la stăpînul lui, în împărăţia vecină, îi spuse ce avea de spus, îi lăsă ce avu de lăsat şi plecă înapoi către stînă să aducă pruncul şi căţelul, dar pe drum îl mîncară lupii, aşa că fiul de împărat, rămas între ciobani, se făcu şi el cioban, iar cîinele cu care crescuse laolaltă, îi era prieten nedespărţit.

Într-o seară, băiatul îi spuse baciului că s-a făcut destul de mare ca să păzească stîna noaptea ca toţi ceilalţi ; iar de nu se încrede în el, măcar în Corbea să se încreadă că n-o să lase picior de lup sau de om să se apropie de oi.

Baciul îi dădu încuviinţare, iar el şi Corbea se duseră să păzească ; la început n-a fost prea greu, dar cum înainta noaptea, băiatul simţi că i se lipesc genele de somn. Las' că şi zăpuşeala era mare, c-ar fi tras la odihnă şi pe altul învăţat cu de-alde astea, dar mi-te pe el. Băiatul se gîndi că de-şi va scoate cămaşa, o să-i fie mai uşor, aşa că nici nu-şi termină bine gîndul şi cămaşa sta în iarbă.

Toate bune, dacă n-ar fi avut pe umeri cele două stele date de maică-sa, căci le văzu Noaptea şi se repezi să-şi ia ce-i al ei, dar cum se apropia de băiat, cîinele îi şi înşfăca o bucată de văl, iar ea se da în lături să se păzească. Şi tot rupînd Corbea fîşie cu fîşie din vălurile nopţii, se făcu ziuă, iar lătrăturile lui îi scoaseră pe ciobani afară. Cînd văzură ei frumuseţea de stele lucind pe umerii băiatului, se speriară amintindu-şi cum ajunsese copilul şi căţelul la stîna lor. Hotărîră deci să-i înfăţişeze pe amîndoi împăratului, că numai unul ca el le-ar fi putut spune ce e bine şi ce e rău.

Ajungînd ei la palat, îi spuseră împăratului cum venise mai demult, într-o noapte, un slujitor împărătesc şi le dăduse în grijă un copil şi un cățel, zicînd că după ce-şi duce stăpîna acasă vine de-i ia şi pe aceştia doi, dar slujitorul nu s-a mai întors. „Pruncul de atunci, e băietanul ăsta, pe care-l înfăţişăm măriei tale, pentru anumite semne ce are pe umeri şi de care noi n-am ştiut pînă azi".

Împăratul socoti cam cînd se întîmplaseră toate acestea şi uitîndu-se mai bine la Ciobănaşul cel însemnat ce semăna cu el ca două picături de apă, îi răsplăti pe ciobani împărăteşte, iar pe fiul lui îl îmbrăcă în straie scumpe, spunîndu-i totodată, cum şi de ce îşi gonise soaţa.

— Aş vrea s-o aduc înapoi dacă aşa găsi-o, ca să fim împreună, dar nu ştiu cum să fac.

— Să nu te superi domnia ta, tată, dar tare mi-e teamă, că şi de-ai găsi-o pe mama mea şi soaţa ta, înapoi n-o să mai vrea să vie, că mare păcat ţi-ai mai făcut cu dînsa ; de mă îngădui însă, o aduc acasă cum m-oi pricepe mai bine.

Primind încuviinţare, băiatul se duse la stîna unde crescuse şi-i rugă pe ciobani să zvonească cum că printre ei ar fi un ciobănaş însemnat cu două stele pe umeri, iar de-o veni careva să iscodească, să i se spună că-i dus în munţi, ori prin vale, dar că nu s-o arăta decît maicii sale ; iar de-o veni chiar măicuţa lui, să trimită vorbă la palat. Toate fură aşa precum a zis băiatul : cînd au auzit bunicii lui au trimis iscoade la stînă, dar degeaba ; a venit chiar împăratul zicînd că lui o să i se arate ciobănaşul, dar ciobanii o ţineau una şi bună, că numai măicuţii lui vrea să i se arate băiatul, întîi şi întîi.

Împărăteasa cea tînără n-avu încotro şi-şi călcă pe inimă, venind în ţara de unde fusese alungată ; ajunsă la stînă, ceru ciobanilor să-i arate băiatul. Aceştia trimiseră veste la palat de unde îi veni feciorul îmbrăcat ciobăneşte. Nu trebui să-şi descopere umerii căci inima ei de mamă simţise că ăsta îi e copilul.

Fecioru-său îi povesti cum Noaptea îl făcuse pe împărat s-o gonească şi cum bietul taică-său nu avea nici o vină ; cînd

îl întrebă maică-sa că de unde știe el toate astea, el dete jos de pe umeri sarica mițoasă de cioban și rămase în straiele cu care îl gătise taică-său.

Văzu atuncea maică-sa ce bine semăna el cu bărbatul căruia îi dusese dorul. Zise atunci că poate l-ar fi iertat pe împărat, dacă ar fi venit în întîmpinarea ei, dar așa ea se duce de unde a venit.

Nici nu sfîrși bine ce avea de spus, că împăratul, care ascultase la ușă, intră și i se aruncă la picioare.

Mai mult ce să spun ?

Au trăit ei trei o viață fericită, iar Noaptea se ferea de băiat ca de foc căci îl păzea Corbea, prietenul și paznicul lui cel mai de credință.

* *
*

Cînd isprăvi de povestit, iepurașul văzu că ochii Anei-Mariei erau închiși, semn că povestea lui îi plăcuse mult fetei.

A doua seară cînd fetița se băgă în așternut și Urechilă fu alături de ea, începînd să-i povestească cum a fost cu icrele buclucașe și cu cei trei feciori ai pescarului.

ICRELE BUCLUCAȘE

Trăia odată un pescar, care avea trei feciori și cum meșteșugul lui i se păru cel mai frumos și mai bun din toate cîte sînt, i-a deprins încă de mici să pescuiască în apa de la marginea cetății.

Cît a fost în putere, pescarul nu s-a dat în lături și a muncit cot la cot cu băieții lui, dar cînd l-ajunseră bătrînețele nu avu încotro și rămase să vadă de ale casei.

Las' că și acasă avea ce face că robotea toată ziulica, dar, ce să-i faci, vorba lui : „M-oi odihni destul cînd oi închide ochii, că acuși n-am vreme pentru una ca asta". Mă rog : ce-a fost, ce n-a fost, vorba e că băieții lui plecau acum singuri la pescuit, iar el îi aștepta cu toate de-a gata, numai să ia și să bage în gură.

Da' ți-ai găsit !

Nu era seară de la dumnezeu, să nu-i vezi venind de la pescuit ciorovăindu-se sau înghiontindu-se, că i se făcea omului lehamite și de casă și de masă, iar de n-apuca să ia ceva în gură mai înainte, rămînea sărman de el flămînd pe a doua zi, că i se oprea bucățica în gît numai ce privea la dînșii.

Odată, sătul de zarva ce-o stîrneau feciorii lui venind de la pescuit, vru să știe care-i pricina, iar cel mai mare și mai țîfnos îi spuse că el unul nu s-o potoli, pînă nu l-o vedea muncind și pe ăl mijlociu, care stă toată ziua la soare și se întoarce cînd pe o parte, cînd pe alta, ca peștele în frigare.

— Și alt' nimic nu mai face ? întrebă bătrînul mirat de așa purtare.

— Ba, cum nu ! Cînd se satură de soare, trece la umbră și doarme pînă spre seară cînd venim acasă, de muncit nu muncește, da' de mîncat, mănîncă cît șapte.

— Cu mijlociul m-am dumirit cum stă treaba și i-om găsi leacul, n-avea grijă ; da' cu ăl mic ce ai ? Că după cîte știu nu-i lenos din fire.

— Asta așa e— zise cel mare ; dar, peștele ce-l prinde îl face pe din două cu leneșul, să nu vină acasă cu traista goală, să se facă de rușine.

Pescarul chibzui bine, apoi le spuse feciorilor că de azi înainte s-or duce cu rîndul la pescuit și-o vedea el atunci cine și cît muncește.

A doua zi, cum se lumină, băiatul cel mare porni de unul singur, așa cum fusese învoiala. Toată ziua munci pe brînci să arate tătîne-su de partea cui era dreptatea, iar cînd văzu că traista e plină de pește, plecă spre casă. În drum, întîlni o băbuță care îl rugă să-i dea și ei ceva pește, dar el îi răspunse că nu are de unde, iar cînd baba îi arătă traista, el zise că strînsese în ea niște scoici.

— Bine, îi zise baba, mohorîndu-se la chip ; scoici ai zis, scoici să fie !

Cînd ajunse acasă și răsturnă traista în mijlocul mesei, căzură din traistă scoici de tot felul. Ca să nu se facă de rîs, flăcăul zise că, fiind sătul de atîta pește, gîndise că ar fi bine să mai mănînce și niște scoici.

Taică-su nu spuse nimic. În ziua următoare porni la pescuit leneșul. Oricît îi veni de greu, trebui să muncească cu spor ca nu cumva să-i dea apă la moară celui mare. Cînd văzu că traista-i e doldora de pește, porni și el spre casă vesel ne-

voie mare, că ducea tătîne-su ceva mai de soi decît dusese deunăzi frate-său. Tot pe acelaşi drum întîlni şi el băbuţa care se milogi pentru un peşte, doi ; rîzînd cu gura pînă la urechi, leneşul îi spuse babei că i-ar da ce-i cere dacă ar avea de unde, dar traista lui e plină de raci.

Baba îl blagoslovi ca pe frate-său, iar cînd ajunse acasă, în loc de peşte îi mişunau raci în traistă. Trase şi el o minciună zicînd că îi era dor de nişte raci cu usturoi şi cum taică-său nu-i zise nici lui nimic, rămase pe a lui ; numai cît cei doi păţiţi se uitau cînd şi cînd unul spre celălalt.

A treia zi, cum îi venise şi lui rîndul, prîslea îşi luă cele de trebuinţă şi plecă la pescuit. Cînd ziua fu pe sfîrşite, iar traista plină cu peşte, plecă acasă tot pe drumul pe care trecuseră fraţii lui, că altul mai bun nu era, şi tot ca şi ei, întîlni băbuţa care cerşea peşte. O întrebă de stă singură, ori mai are pe cineva, să ştie cam cîţi peşti să-i dea, iar baba îi răspunse că are o spuză de nepoţi, unul mai mic şi mai flămînd ca altul.

Cînd auzi băiatul aşa ceva îi dete tot peştele din traistă afară de unul mai măricel, pe care îl opri pentru taică-său. Bătrîna, bucuroasă de dărnicia lui, îi dărui o basma albă spunîndu-i că pentru ce-a dat o să primească însutit şi înmiit. Plecînd mezinul în drumul său simţi că singurul peşte ce-l mai avea în traistă atîrna aşa de greu, că nu-l mai putea duce ; lăsă atunci traista jos ca să se odihnească, dar se sperie cînd văzu ieşind din ea capul unui peşte uriaş care îi zise :

— Îndură-te de mine flăcăule şi zvîrle-mă în apă că mor, şi am să te răsplătesc pentru asta. Băiatul făcu calea întoarsă, iar cînd ajunse la apa cea mare, îi dete drumul peştelui în ea, numai că acesta, în loc să se dea la fund ca toţi peştii, îi spuse că pîn' s-o bălăci el niţel să împletească un coşuleţ nici prea mare, nici prea mic şi să vină cu el la locul unde l-a lăsat.

Cînd coşuleţul fu gata, băiatul veni la peşte, iar acesta îl sfătui să scoată basmaua de la gît şi s-o bage în coş apoi să facă bine să-l puie în locul pe unde ies icrele, că vrea să-i dăruiască cîteva. „Cînd coşul o fi plin, să-l duci fetei împăratului, care se prăpădeşte după icre. Numai ţine minte, înainte de a-l da, bagă şi tu o icră în gură şi-ai să vezi mai la urmă ce-a fi". Mezinul mulţumi peştelui şi făcu întocmai cum fusese învăţat, deşi se mira foarte de aşa icre, că erau mari şi negre cum nu mai văzuse el pînă atunci.

Ajuns la palat bagă mîna în coş să ia ce i se cuvenea, dar nu mică-i fu mirarea cînd văzu că în locul basmalei pusă de el,

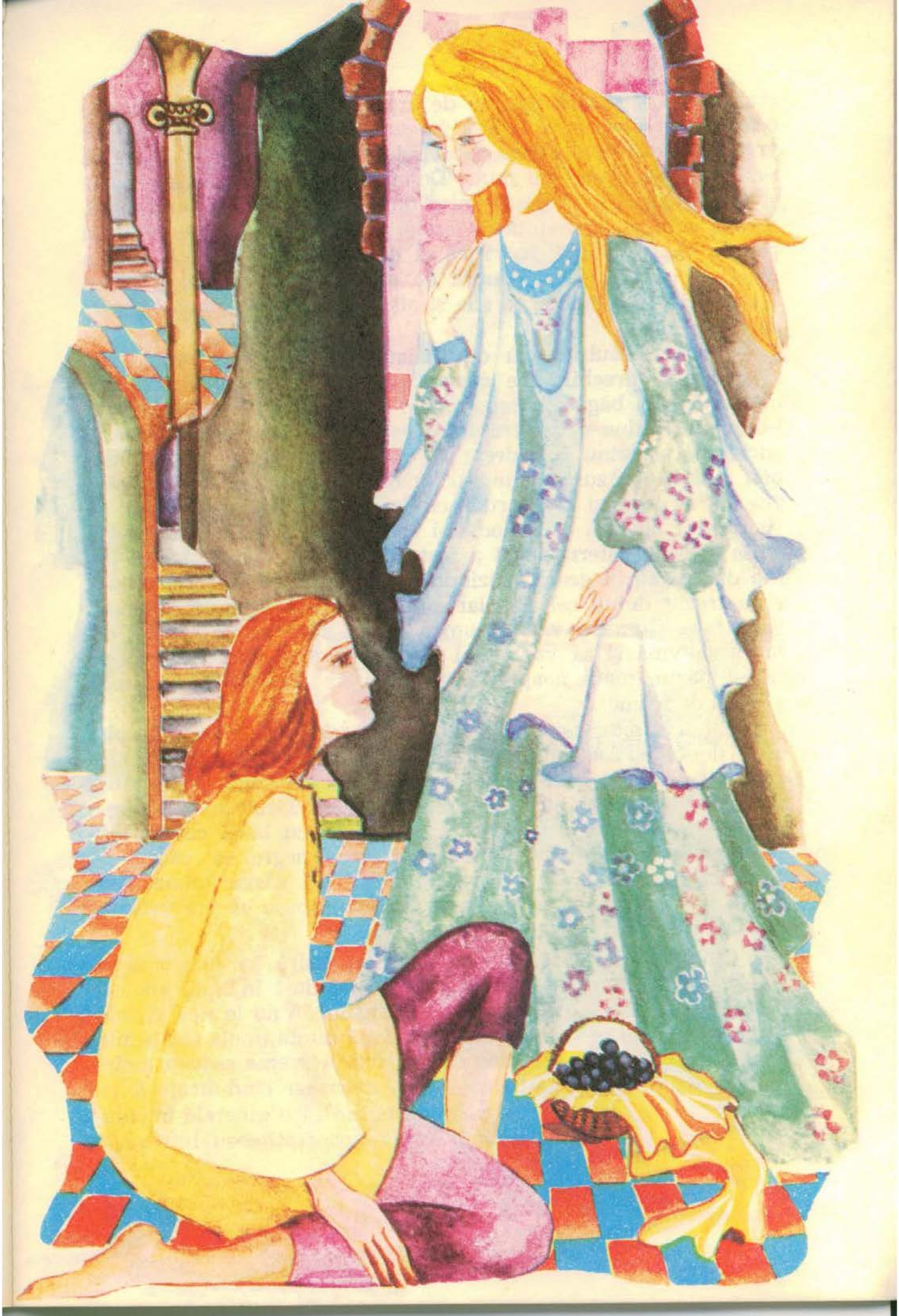

era acum o țesătură din fir de argint în care se lăfăiau icrele cele negre. Băgă iute o icră în gură, apoi spuse străjerilor că vrea s-o vadă pe domniță, iar cînd ajunse în fața ei îi spuse că i-a adus ce-i place mai mult. Domnița dădu țesătura la o parte și cînd văzu ce-i în coș trimise doica după tatăl ei, împăratul. Acesta cum veni, se uită la icrele din coș și-i zise băiatului că pentru așa dar, îi dă pe fiică-sa de nevastă, numai să vină a doua zi, că deși fața îl arată de neam mare, straiele îi miros a pește și nu se cuvine să știe și alții că-și dă fata după un pescar.

Plecă flăcăul nostru din palatul împărătesc și nu-i veni să-și creadă urechilor ce auzise, pînă nu-l dezmetici răcoarea nopții. Atunci băgă de seamă cîtu-i de tîrziu și gîndindu-se cum l-o săpuni tătîne-su pentru întîrziere, o luă la goană spre casă. Aici nu-l așteptau ce-i drept cu mese întinse și făclii aprinse, mai ales că-l văzură venind și cu mîna goală ; iar cînd băiatul zise că a doua zi s-o înrudi cu împăratul, bătrînul pescar se sperie atît de rău, că în loc să-i zică una și alta, îi dete povață să se bage în așternut. Cît a fost nopticica de lungă, bietul om n-a dat geană în geană, păzindu-l pe prîslea, peste care, credea el, a trecut duhul cel rău, iar cînd se lumină de ziuă dete să-i vadă fața. Cum l-a văzut, cum a pornit să-și strige feciorii cei mari, să vină și să vadă de-l înșelau cumva ochii ; că cel pe care-l păzise toată noaptea era și nu era feciorul lui cel mic, atît era de frumos.

Cît îi clipita, cunoscură cei doi că celui mic i s-a întîmplat ceva de bine, așa că tot din încuviințarea bătrînului, porniră să-l zgîlțiie ca să-l scoale din somn. Cînd îl văzură treaz, tăbărîră cu gura pe el, să le spună și lor ce-a făcut de arată așa. Băiatul povesti de-a fir a păr, ce-a făcut cu baba cea sărmană și peștele năzdrăvan care avea icre negre ca păcura și cum după ce mîncase o icră, împăratul îl găsise numai bun să i-o dea pe fiică-sa de nevastă. Le mai spuse că era așteptat la palat ca te miri ce.

Cînd auziră frații de una ca asta, ieșiră pe prispă și se sfătuiră cum să scape de cel mic aruncîndu-l în apă, apoi să se ducă ei la palat în locul lui și ca bătrînul să nu le stea în cale, să-l lege fedeleș și să-l țină așa pînă după nunta unuia sau altuia. Cum s-au sfătuit, așa au făcut și în scurtă vreme ședeau amîndoi în fața palatului gătiți ca de zile mari, iar cînd straja îi întrebă ce caută, fratele mai mare răspunse că e ginerele împăratului și că ești așteptat. Cînd îl văzu pe frățîne-su intrînd în

palat, leneşul nu zise nimic, că aşa le fusese învoiala ; dar aşteptă cu sufletul la gură să vadă de l-o vrea domniţa pe cel mare, sau o cădea norocul peste el.

În ăst' timp, frate-său şi ajunsese în iatacul fetei de împărat, iar acolo stătea la vedere coşuleţul cu icre ; cînd îl văzu, se repezi şi înghiţi două, doar s-o face mai frumos ca cel mic.

Cînd intră domniţa să-şi primească mirele, văzînd că e altul şi că umblă la icre, dete un ţipăt, veni doica şi se porni şi ea să ţipe, nu de alta, dar în faţa ei sta un om care în loc de cap purta pe umeri o scoică uriaşă.

Împăratul dete poruncă să fie închisă aşa arătare pînă s-o dumiri ce-i cu ea, şi mai zise, că de-o veni cumva ginere-său să fie primit cu cinstea cuvenită.

Auzind leneşul că împăratul îşi aşteaptă ginerele, socoti că cel mare nu fusese pe placul domniţei, aşa că-şi luă inima în dinţi şi îi spuse străjii că el este cel aşteptat, iar cînd îi deteră drumul în palat găsi cu uşurinţă iatacul domniţei. Cum sta singur singurel aşteptînd să vie fata, nu-l răbdă raiul să nu guste din icre. Păţi şi el ca cel mare, numai că în loc de scoică se pricopsi cu un cap de rac. Fu şi el băgat la închisoare, iar împăratul scîrbit de ce văzuse, spuse fie-si să-şi ia gîndul de la măritiş.

Dacă auzi domniţa care e vrerea tătîne-su, puse coşuleţul cu icre într-o năframă şi se duse în cetate să-l caute pe cel ce-i era hărăzit. Întrebă ea pe unul şi pe altul, de nu ştia cumva unde stă pescarul cel tînăr şi frumos.

Şi numai într-un tîrziu nimeri unul să-i spuie că tineri şi frumoşi nu erau alţii decît feciorii pescarului, dar erau trei şi nu unul. Fata gîndi că n-ar fi rău să-i vadă şi pe aceştia, dar cînd intră în coliba ce-i arătase omul, văzu în ea un om bătrîn legat fedeleş. Îl întrebă de ce e legat, iar el îi spuse toată tărăşenia cu cei trei feciori ai lui.

— Şi-au primit pedeapsa — spuse fata — dar dacă e adevărat că mi-au aruncat mirele în apă, eu la palat nu mă mai întorc, să nu mă dea tata după altul ; aici sînt şi aici rămîn şi am să-i ţin loc feciorului dumitale cel mic. După ce zise acestea, ceru pescarului straiele lui fecioru-său să se îmbrace cu ele şi plecă la pescuit. Deprinse repede meşteşugul bătrînului şi prindea atîta peşte, de mîncau pe săturate şi mai dădeau şi altora ca să fie de sufletul înecatului. Dar el numai înecat nu era. Că atunci cînd îl aruncaseră fraţii în apă cu un pietroi de picioare, bătrînica, care nu era alta decît Zîna Apelor, îl prinse

în năvod și-l duse în palatul ei. Acum se sfădeau pe seama fraților, că zicea prîslea să-i ierte pentru ce-au făptuit, iar ea nu voia și pace. Ca să mai schimbe vorba, zîna îi spuse că fata de împărat s-a făcut acum pescăriță și vede de bătrîn. Cînd auzi el așa, uită și de frați și de tot, iar inima i se înmuie ca ceara. Spuse zînei că s-ar însoți bucuros cu ea dac-ar ști de unde s-o ia, dar de cînd fusese înecat nu mai știa pe ce lume se află. Zîna făcu un semn și cît ai clipi fură amîndoi în coliba pescarului, care se bucură nespus văzîndu-și feciorul viu.

Numai fata de împărat sta într-un colț și se rușina de straiele de pe dînsa. Ca să-i fie la îndemînă, zîna o atinse și fata se trezi îmbrăcată cum nu mai fusese nicicînd.

— Asta-i darul meu de nuntă, că aș vrea să vă fiu nașă, zise zîna, numa' cît prîslea e așa de mofturos, că lui nu știu ce să-i dăruiesc.

Pescarul cel tînăr zise să-i dezlege frații de blestem și alt' nimic nu-i trebuie. Mergînd la palat, făcură nu o nuntă, ci trei deodată, că fata de împărat avea două surori de lapte pe care le dădu celor doi frați, așa că pescarul cel bătrîn avea de ce să se bucure, că-și văzuse toți băieții buni sănătoși și la casa lor.

*

* *

Cînd văzu că fetița adormise, iepurașul închise și el ochii și trecu în lumea viselor, iar a doua seară începu să-i povestească fetiței despre cum fusese răsplătită bunătatea și vrednicia unei domnițe, fata unuia din cei doi împărați.

DOI ÎMPĂRAȚI

Au fost odată doi împărați, vecini nu numai cu împărăția, dar chiar și palatele le-ar fi fost poartă în poartă, de nu le despărțeau un drum. De amar de vreme trăiau ei unul lîngă altul, fără a se vedea des, că cine nu se-aseamănă nu se adună — zic unii — și de-ai fi dat multul cu multul, tot n-ai fi putut zice că ăștia doi ar fi semănat cumva între ei. Unul era lacom la mîncare și iute la mînie, celălalt cumpătat din fire și înțelept. Nici împărățiile lor nu erau la fel ; cel mîncăcios, stăpînea cîmpii roditoare și păduri pline de vînat, vecinul lui avea o țară numai bălți și lacuri, iar pămînt mai deloc.

Ca să fie belșug în amîndouă împărățiile, se făcuse o învoială între strămoșii acestor împărați ; ca să schimbe bucate între ei, pentru atîta pește, atîta grîu, vînat sau altele. Toate

ar fi fost bune, dacă împăratul de acum n-ar fi fost așa lacom și dacă n-ar fi stat mereu cu frica în sîn c-o să rămînă fără pește, care-i plăcea așa de mult.

Odată îl chemă pe fiu-său și-i spuse :

— Dragă Tanu (așa îl chema pe băiat, după numele unui prieten din depărtate locuri) fă bine de-ți strînge oastea și pornește război cu vecinul nostru.

— Cum așa tată, nitam-nisam, să dăm buzna în casa omului ? ! Nu se poate una ca asta. De ne-ar fi căşunat vreun rău, mai treacă-meargă, m-aș fi dus cu dragă inimă, fără să-mi spui domnia ta. Mai la urmă, nu știi că eu și cu băiatul vecinului ne avem ca frații și am făcut jurămînt să nu ne războim pentru te miri ce ?

— Așa care va să zică ; o dată te rog și eu ceva, iar tu îi dai zor cu frăția voastră și cu jurămintele de pace. La mine nu te gîndești, că pot rămîne într-o bună zi fără hrana ce-mi place mai mult !

— Dacă la pește ți-e gîndul, apoi n-ai de ce te plînge, că nu ți-a lipsit niciodată. În fiecare zi Nufăr Alb, băiatul vecinului îți trimite pește din cel mai bun și azi dacă nu mă înșel i-am văzut pe slujitorii lui venind cu coșcogea somnul.

— Astăzi da, dar la ziua de mîine nu te gîndești, băiete ? De-i vine chef tătîne-su, calcă învoiala și nu ne mai dă pește, așa că tot e mai bine cum am zis, să pornim război și să-i facem supușii noștri.

— Dar ce-ai zice tată dacă în loc de supus mi-l fac frate de-a binelea pe Nufăr Alb ? L-am auzit că are trei surori, pe care nu le-am văzut pînă acum, dar care trebuie să-i semene cumva, așa c-am să iau de soață pe cea mai frumoasă dintre ele, și-oi fi la vecini ca la mine acasă. Bine-i ori nu-i bine cum zic ?

— Cum să nu fie bine, numai dă fuga să nu ți-o ia altul înainte.

— N-avea dumneata grijă, spuse Tanu ; și cît ai bate din palme, trecu drumul la vecini.

Fără vorbă multă, îi spuse împăratului de ce a venit, iar acesta, bucuros foarte, îi zise să-și aleagă pe care vrea din cele trei fete.

Pentru una ca asta vecinul îl pofti la masă, că zicea el, așa o să le vadă mai bine pe fete, ca să nu-i pară rău mai la urmă de ce a ales. Tanu se învoi bucuros cu zisa împăratului și pînă la pusul mesei, găsi că-i nimerit să-l descoasă pe Nufăr-

Alb să vadă care din cele trei surori merită să ajungă împărătească.

— Cu ochii închiși de ți-ai alege una și tot nu ți-ar părea rău, spuse Nufăr Alb, nu că-mi sînt surori, da' ce-i al lor, e-al lor și nu li-l poate lua nimeni. Cea mare de pildă, e atît de înțeleaptă, că de multe ori, tata, în loc să-și întrebe sfetnicii sau pe mine de cutare sau cutare lucru, pe ea o întreabă.

— Da' frumoasă, e ?

— Cum nu se poate mai frumoasă.

— Atunci fă bine și spune-i împăratului, că mi-am ales mireasă pe fata cea mare.

— Nu te pripi frățioare, că de cele mici nu ți-am vorbit încă. Cînd apare Zori de Zi în grădină, florile pleacă capul de rușine că nu-s atît de frumoase ca ea. Norocul lor că iese cam rar, stă ziua întreagă la oglindă și nu se mai satură privindu-se.

— Dar de cea mică, ce-ai să-mi spui frățioare ?

— De ea mi-e mai greu să-ți vorbesc. Din toate trei, ea îmi e cea mai dragă și cînd cineva ți-e drag, te tot temi că ai spus prea puțin din cît ar fi de spus. E tot atît de înțeleaptă ca sora cea mare, dar nu se bagă în treburile împărăției, are suflet bun și-o întrece în frumusețe pe Zori de Zi, care-i frumoasa frumoaselor ; da-i încă o copilă și-apoi nu cred că ți-ar place să iei de nevastă o bucătăreasă.

— Asta nu mai știu cum vine ; n-aveți destule slugi de face bucate o domniță atît de frumoasă și înțeleaptă ? !...

— De cînd era mică, surioara mea a deprins meșteșugul bucatelor și, mai în glumă, mai în serios, și-a zis bucătăreasa tatii, că doar pentru el gătește micuța Rază-de-Soare, nimeni altul nu se înfruptă din munca ei. Rareori îmi dă și mie cîte ceva, și-ți spun frățește că face niște bucate, c-ai da o împărăție, numai să le guști.

— Dacă e așa, pot zice că-s însurat de acum ; poate că-l fericește și pe socru cu așa ceva măcar din cînd în cînd, și tatii nici că-i trebuie altceva.

Fură poftiți la masă și, după împărat, iaca și cele două domnițe, gătite ca de zile mari și mîndre foc, că-n sinea lor, se și vedeau împărătese.

Lui Tanu, însă, i se lipiseră ochii de ușa pe unde trebuia să vină mîncarea și numai ce aude un slujitor spunînd :

— Domnița Rază-de-Soare, aduce mîncarea împăratului !

Ușile se deschiseră și domnița intră, purtînd în mînuțele ca

floarea de crin, o tavă încărcată cu bucate. O puse dinaintea împăratului, apoi făcu o închinăciune aleasă lui Tanu.

— Draga tatei, îi spuse împăratul ; îți mulțumesc pentru osteneală, dar cum avem un oaspe drag, se cuvine să împart cu el ce mi-ai adus.

— Voia dumitale, tată, zise ea și se făcu roșie ca para focului, văzîndu-l pe Tanu cum se repede la bucate. Îi plăcuse băiatul, fără a avea gînduri de mărire ca surorile ei ; acum însă își zise, că ce se spunea despre tată, i se potrivea și fiului, dar se înșela. Pe dată se ridică Tanu de la masă și-i spuse împăratului :

— Soarta te-a fericit prea luminate dîndu-ți aceste trei flori rare, pe lîngă fecior ; rogu-te prea smerit să-mi dărui una.

— Bucuros dragul meu, că doar asta-i menirea fetelor, să plece din casa părintească ; numai spune-mi care din ele ți-a încîntat ochii ?

— Toate trei, măria ta ; dar pe domnița Rază-de-Soare am ales-o de soață.

Pînă să zică împăratul ceva, se simți tras de amîndouă mînecile. Se uită la cele două fete mai mari, care ședeau de-a dreapta și de-a stînga lui, și, văzîndu-le cătrănite, îi spuse lui Tanu să mai aștepte cu răspunsul. După masă, fu luat pe sus de fiicele lui și dus în grădină.

— Tată, îi spuse cea mare ; de mi-i face rușinea s-o măriți pe a mică înaintea mea, îmi pun capăt zilelor nu alta. De-o alegea pe Zori-de-Zi, să mai zic ; dar așa nu. S-o aștepte firoscosul de vecin pînă mi-or veni și mie pețitori și de n-o aștepta, atîta pagubă.

— Ușor îți vine să zici ce zici, fata mea, dar vecinul ăsta ne dă pîinea ce-o mîncăm zi de zi. Eu unul socoteam că mai mare noroc nici că se putea, ca el să ia pe una din voi.

— De, spuse și Zori-de-Zi. Dacă ar fi luat-o pe ea sau pe mine, era așa cum zici, dar dacă ține morțiș s-o ia pe cea mică, să mai aștepte, ori de nu, ducă-se.

— Ba nu, fetele mele, pe vecin nu vreau să-l supăr nici cît îi negru sub unghie.

— Dar cine zice să-l superi, săriră amîndouă deodată. Zi-i să ia pe una din noi și gata.

Împăratul se duse la Tanu și începu să laude pe cele mari, dar văzînd că el ținea morțiș să ia pe Rază-de-Soare, îi spuse că el bucuros i-ar da-o, dar că nu poate s-o mărite înaintea celor mari.

— Eu pot să aştept, dar tare mă tem că tata o să se cam supere ; şi cum zise asta, trecu drumul la el acasă.

Cînd îl văzu taică-său, îl întrebă că pe cînd nunta şi cînd auzi că ce-i şi cum, se făcu foc.

— Ţi-am zis că doar cu oastea faci treabă şi nu cu vorba bună. Nu vreau să aştepţi pe nimeni şi nimic ; îţi găsesc eu soaţă, de să stea soarele în loc privind la ea. Auzi-tu-m-ai ? Fă bine acum şi războieşte-te cu vecinul, nu de alta, dar să nu rămînem de ruşine, că i-am cerut ceva şi el te-a trimis la plimbare. Auzi colo, băiatul meu îi cere sărăntocului de vecin fata, şi el, nu, că să mai aştepte. Ai să-i arăţi tu cum ştim noi să aşteptăm ; du-te de cheamă sfetnicii şi marii dregători, ca-n faţa lor să-ţi dau sceptrul şi coroana împărătească, să te fac împărat cît mai sînt în viaţă, cu depline puteri, ca oastea întreagă să te asculte, să-l poţi bate pe vecin în război.

Cum se văzu împărat, Tanu strînse toate căpeteniile şi pe cei mai buni oşteni şi fără zarvă trecu iar drumul.

Nufăr îl întîmpină, zicîndu-i :

— Ce-i cu atîta oaste frăţioare ? Venit-ai cumva cu gînd rău asupra noastră ?

— Dacă ar fi după tata aşa ar fi. Fără vorbă multă v-aş supune pe toţi şi v-aş trimite lui plocon ; dar eu, căpeteniile şi cei mai buni oşteni, ne dăm prinşi, să facă tatăl tău ce-o pofti cu noi.

— Nu înţeleg, Tanu ; pentru ce te dai prins cu toţi ai tăi ?

— Ca să n-aibă tata cu cine porni război contra voastră ; aşa că, aici rămîn.

Cînd auzi împăratul peste ce era să dea şi cum îl scăpase Tanu, spuse fetelor s-o gătească de nuntă pe Rază-de-Soare, că orice ar spune lumea şi orice ar face ele, Tanu trebuie să-şi primească răsplata.

Fetele n-avură încotro şi se supuseră, îmbrăcînd-o pe cea mică cu rochia de mireasă şi cu vălul, dar cînd o văzură cît e de frumoasă şi cînd ştiau şi ce noroc o aşteaptă, se vorbiră s-o piardă.

— Draga mea, zise sora cea mare, te-ai născut în zi cu noroc, ai să fii împărătească...

— Dar ştiu că-i stă bine aşa, zise şi Zori-de-Zi ca să nu tacă. Hai să mergem surioară să te priveşti în unda lacului, să vezi cît eşti de frumoasă.

— Trebuie să mergem la lac, s-o vadă şi peştişorii, pe care de atîtea ori i-a hrănit cu mîna ei.

— Dacă ziceţi voi, hai să mergem, dar să nu stăm mult, că se supără tata, gînguri Rază-de-Soare, şi-o să iau cîte ceva bun pentru peştişorii mei.

Cînd ajunseră, ea aruncă în lac tot ce adusese pentru peşti şi-i privea bucuroasă, cum se reped la mîncare ; în vremea asta, surorile-i făcură vînt în apă, apoi o luară la fugă. Ţipau cît le ţinea gura că surioara lor s-a înecat, dîndu-le peştişorilor de mîncare. Aşa auziră împăratul că a rămas fără fiică şi Tanu fără soaţă. El rugă pe împărat să nu îl depărteze de locul unde a trăit Rază-de-Soare şi împăratul fu bucuros să mai aibă un fiu, aşa că Tanu rămase la palat. Ziua se ascundea de ochii oamenilor să-şi plîngă nenorocul, iar noaptea sta pe malul lacului şi privea la apa ce-i înghiţise odorul.

Odată, cum sta aşa, auzi un clipocit, apoi încă unul şi ce văzu îl împietri de spaimă. Cîţiva paşi mai încolo, în unda lacului se zbenguiau două fete frumoase. Una din ele, purta găteala de mireasă şi părea a fi chiar Rază-de-Soare. Pînă s-o strige, ele îl văzură şi se cufundară în apă.

Fără a sta pe gînduri, dete fuga să-i spună lui Nufăr ce-a văzut. Noaptea următoare pîndiră amîndoi şi cînd fetele ieşiră din unda lacului, Nufăr îşi strigă surioara pe nume.

Rază-de-Soare vru să vină spre ei, dar cealaltă o prinse de mînă şi o trase în apă. Nufăr şi Tanu intrară în palat să se odihnească, dar cum se făcu noapte, porniră iar spre lac. Acolo, aşteptară ei ivirea fetelor, dar degeaba.

— În seara asta nu mai vin ele, spuse Tanu trist.

— Cred că-n locul ăsta n-or să mai vină, aşa că hai să le căutăm în altă parte ; şi zicînd aşa, Nufăr îl luă pe Tanu de mînă şi tiptil-tiptil, se furişară prin tufişul de pe marginea lacului, pînă ce, mai-mai să dea peste ele, aşa erau de pornite pe vorbă, că nu i-au simţit venind. Rază-de-Soare îi spunea celei de lîngă ea.

— Fratele meu e frumos cum zici, domniţă, dar Tanu al meu e şi mai şi.

— Ba n-ai dreptate ; şi să ştii că de-aş fi muritoare ca Nufăr Alb m-aş duce şi i-aş spune cît îmi e de drag.

— Eu una, nu te cred, că de ţi-ar fi drag cum zici, nu m-ai fi adus aici, să nu-l vezi nici tu pe Nufăr, nici eu pe Tanu.

— Tu ştii doar de ce mă tem ; dacă mă prinde de mînă şi-mi vorbeşte, mă fac muritoare, şi de nu mă iubeşte, încotro să apuc ?

Auzind Nufăr Alb una ca asta, băgă mîna prin tufiş şi-o

prinse pe Zîna Lacului, căci ea era fata ce se juca cu sora sa. Tanu făcu la fel cu mireasa lui și se văzură cu toții pe malul lacului.

— Ce-ai făcut ? îl mustră zîna pe Nufăr. De-acum, nu mă mai pot întoarce în palatul meu și nici zînă n-o să mai fiu.

— Nu-i nimic ; o să stai în palatul meu și-ai să fi împărătească, așa că să nu-ți pară rău.

Rază-de-Soare le povesti apoi cum surorile voiseră s-o înece, cum peștișorii hrăniți de ea o prinseseră de văl cînd a căzut în apă și cum au dus-o stăpînei lor, Zîna Lacului. Aceasta, miloasă din fire, ascultase ruga peștilor și-o primise în palatul său de cleștar din fundul lacului. Restul îl știau cu toții așa că merseră la palat, să se bucure și împăratul de bucuria lor. Surorile cele rele înlemniră cînd o văzură pe Rază-de-Soare, se rugară să fie iertate, și ea nu numai că le iertă, dar puse chiar o vorbă bună pe lîngă împărat pentru dînsele. Începură să se gătească de nuntă, dar cînd trimiseră oameni să-l pofteasscă pe împăratul vecin, tatăl lui Tanu spuse că pe el să nu-l aștepte, că nu vine și nici nu vrea să știe că are un astfel de fiu. Tanu se întristă foarte, dar Rază-de-Soare spuse să lase în seama ei împăcarea și spunînd acestea își puse straie de slujnică și trecu drumul la vecini.

Se tocmi bucătăreasă, să gătească pentru slugi, dar așa mîncăruri făcea, gustoase și bine mirositoare, și așa dulciuri fine și aromate, că în tot palatul se împrăștia mirosna, de la ce gătea ea.

Împăratul, mare mîncău cum îl știm, adulmecă și vru să știe cine și ce gătește. I se spuse că venise la ei o fetișcană, ce ținea morțiș să gătească doar pentru slugi.

— Am să gust și eu din bucatele acestea, că prea miros frumos, și ducîndu-se la fată îi ceru de mîncare, dar ea nu vru să-i dea.

— Sînt împăratul, spuse el.

— Știu și de aia nu-ți dau. Mai bine hrănesc cîini cu așa mîncare, decît un împărat hain, care n-a vrut să-și binecuvînteze fiul înaintea nunții și căruia îi arde de mîncare, în timp ce sărmanul prinț își dă sufletul.

— Vrei să spui că împăratul Tanu e pe moarte ?

— Nu știu de-i împărat, că el nu și-a zis așa vreodată, știu numai că am plecat din palatul vecinului să nu-l văd cum moare.

— Vai de mine, fetică, de ce nu mi-ai spus asta mai dinainte ?

— Cui să-ți fi spus, Măria Ta, cînd ziceai tuturor că ți-e mai bine fără Tanu ? !..

— Lasă vorba și hai să mergem, tu nu știi cît îmi iubesc eu feciorul.

— N-oi fi știind Luminăție, dar ia zi-mi, dacă feciorul nu ți-a murit încă și de bucurie c-ai venit la el, s-o înzdrăveni, de te-o pofti la nuntă, ce te faci ? Gîndește-te bine înainte de-a pleca la drum.

— De-or fi bucatele făcute de tine, oi rămîne și la nuntă, și zicînd el așa, se îmbrăcă cît mai frumos și intră în palatul vecinului. Acesta ieși să-l întîmpine, dimpreună cu Tanu îmbrăcat ca mire ; cînd îl văzu taică-său, se bucură că-i sănătos, dar parcă tot nu-i era la îndemînă, că fusese dus cu vorba.

Cînd trecură la masă, Rază-de-Soare îi întinse tava cu bucate socrului, numai că acesta îi spuse, că de nu-s gătite de fata cea isteață care-l amăgise, să nu se mai ostenească degeaba.

Mireasa puse tava dinaintea lui și-și ridică vălul. Cum îi văzu fața și mai ales cînd gustă din bucate, împăratul cunoscu că fata cea isteață era chiar noru-sa, așa că-i spuse lui Tanu că de-ar fi căutat în șapte împărății, tot n-ar fi găsit fată mai pe potrivă.

— Vecine — spuse el — să nu-ți fie cu supărare, dar după nuntă îmi iau copiii acasă. Ești numai la un pas, așa că de vrei, vino mai des pe la noi.

— Cu dragă inimă, că de mult doream eu să ne avem ca frații ; acum o văzui și pe asta. Și de-or vrea fiii noștri, vom uni împărățiile.

Se sculară amîndoi din jilțuri și se sărutară ca frații. Veselie ce-a fost atunci, nu vă mai spun. Atît numai, de la nunta lui Tanu cu Rază-de-Soare nu s-a mai știut decît de o singură împărăție, în care toți trăiau fericiți.

* * *

În fiece zi, cum se lumina afară, Lizica venea să se joace cu iepurașul cel alb și de cîte ori îl lua în brațe, de atîtea ori o ruga pe Ana-Maria să i-l dăruiască. Dacă văzu că nicicum nu-l poate avea, plînse atît, pînă se îmbolnăvi. Ana-Maria n-avu încotro și promise că i-l va da, iar seara cînd se culcă, luă iepurașul în brațe, și-l rugă să nu fie supărat că-l dăruiește prietenei, dar altcum nu poate face.

— Ai suflet bun, îi răspunse Urechilă, așa că n-am să-ți port pică și-am să-ți mai spun o poveste, deși știu că mîine o să ne despărțim.

— Dragă Urechilă, înainte de a începe, vrei să-mi spui de ce Uriașul cel Bun n-a mai venit să-mi spună povești?

— O să-ți spun Ana-Maria; îți amintești că atunci cînd te-ai împrietenit cu Lizica, i-ai spus una din poveștile lui? Știi că nu aveai voie. Zîna pădurii l-a pedepsit pentru asta luîndu-i traista cu povești. Și acum, ascultă mai departe povestea ce-am să-ți spun.

LEUL ÎNARIPAT

A fost odată un băiat sărac, atît de sărac, că nu știa azi ce-o să mănînce mîine și, ca să nu rabde de unul singur, hotărî să se însoare. Știa el o fată harnică și strîngătoare, nu din felul ălora care aruncă cu banii pe fereastră, așa că o luă de nevastă.

Rău nu era, mai ales că nevasta muncea și pe la alții și dacă nu erau bogați, nici flămînzi nu se culcau seara ; azi așa, mîine așa, zilele treceau și avutul sporea de nu-i venea omului să creadă în atîta fericire. Ce mai, ziua în care se însurase fusese cu noroc.

După un timp, soața îl dărui cu-n băiețel de-a mai mare dragul, încît omul cînd îl văzu, spuse nevesti-si că ar mai vrea unul.

— Bate-te peste gură, măi omule ; unul, mai treacă-meargă, dar de-om mai avea încă unul, știu că n-am mai scăpa de sărăcie.

Omul dete dreptate nevestei, se bătu cu palma peste gură, dar n-apucă primul copil să pășească bine, că nevastă-sa născu din nou ; nu unul, ci doi deodată, un băiețel și o fetiță.

Dacă ar fi fost numai necazul că au venit nepoftiți pe lume, încă ar mai fi mers ; dar ăștia doi semănau așa bine unul cu altul, că maica lor cît era de mamă și nu știa care-i unul și care-i celălalt, pînă nu-i desfășa. Las' zicea ea, cînd vor crește măricei, am să-i cunosc după straie, că doar n-o să le pun fustă la amîndoi.

Și așa vremea trecea, că de-aia-i vreme, copiii creșteau și odată cu ei greutățile și necazurile, numai cît gemenii nu luau în seamă una ca asta și făceau atîtea pozne, că înger să fi fost și tot te scoteau din minți. Auziseră de la maica lor, că atunci cînd erau mici nu-i cunoștea în scutece și ca să facă haz își schimbau hainele între ei, încît, mama lor trimitea fata să spargă lemne crezînd că-i băiatul, iar pe băiat îl punea la spălat de vase, crezînd că-i fata.

Nemaiștiind cum să facă să-i cunoască, biata mamă o învață pe fată să toarcă, băiatul însă, pe ascuns, învăță de la soru-sa și cînd punea mîna pe furcă torcea de-a mai mare dragul. Odată sta cu mă-sa în casă și trăgea firul din fuior, în timp ce soru-sa se zbînțuia pe afar' îmbrăcată în straiele lui, cînd iaca o vecină strigă la gard.

— Tu fată, mă duc să văd ce vrea vecina și să-l strîng de pe drumuri pe frati-tău ; ai grijă și nu lăsa fasolea să fiarbă fără sare, că-i piere gustul ; și zicînd așa, ieși pe ușă. Cînd rămase singur, băiatul se uită lung la oala cu fasole, neștiind cît să pună, că așa ceva nu-l învățase soru-sa, deschise ușa s-o strige dar cum n-o văzu, se hotărî să se descurce singur. Luă un pumn de sare și-l puse în oală și amintindu-și cum spusese maică-sa că sarea îi dă gust, mai puse vreo doi ; apoi, trecu la tors.

Odată cu maică-sa veni și soru-sa în casă.

— M-a chemat mama să îmbuc ceva, apoi m-oi duce cu de-ale gurii la pădure, că taica și ăl mare or fi flămînzi, săracii.

Băiatul vru să zică ceva, dar ea îi luă vorba din gură făcîndu-i semne.

— Asta-i soarta băieților, zise năstrușnica fată, fudulindu-se în straiele frati-său. Fie vremea rea sau bună, ei îs tot pe drumuri ; și cum maică-sa îi pusese dinainte o strachină cu fasole, duse lingura la gură, dar scuipă cît colo fiertura.

— Dar bine mamă, otravă-mi dași să mănînc sau ce mîncare mai e și asta ; și zicînd așa îi dădu maică-si lingura să guste și ea. Cînd simți biata femeie că fasolea-i sărată ocnă și cum nu avea altceva de mîncare, tăbărî cu pumnii asupra băiatului, crezînd că-și bate fata.

— Ce-ai făcut din mîncarea asta nemernico ? Așa te-am învățat eu să gătești ? Și ălora de se spetesc muncind în pădure, ce să le trimit de mîncare ? Mișcă și pune-n ștergar o bucată de mămăligă și niște slănină, să se ducă frati-tău la pădure cu demîncare, că ălora li s-o fi lungit gîtul uitîndu-se în calea lui. Of, că nu ești bună de nimic, luate-ar Leul înaripat, să mă scape odată de tine.

De unde să știe biata de ea, că fata nu avea altă vină, decît că schimbase straiele cu frati-său și fusese la joacă afară. Tot crezînd că-i băiatul, puse ștergarul cu bucate în mîna fetei și-o trimise la pădure cu blestemul asupra ei.

Pe drum, fetei i se făcu foame și se așeză să guste din bucatele ce le ducea. Nici n-apucă să desfacă ștergarul că se simți înhățată de gheare puternice și ridicată în văzduh. Închise repede ochii, să nu mai vadă casele ca pietricelele și oamenii ca furnicile ; îi deschise doar cînd simți iar pămîntul sub picioare, dar înlemni de ce văzu.

În fața ei sta un leu falnic, cu aripi la picioare, dar cu un glas așa de blînd încît fetei nu-i mai fu frică.

— Să nu te sperii de mine drăguță, îi zise el. Palatul meu, va fi de-acum casa ta și vei trăi în el împărătește. Nu poți zice că te-am luat cu de-a sila, chiar maică-ta mi te-a dat ; a mea ești și a mea vei fi, iar cînd vei voi tu, te fac soața mea. Pînă atunci, bagă de seamă : pe nimeni să nu vezi și nimeni să nu te vadă, că de faci altfel, va fi vai de tine.

Leul plecă, iar fata rămase singură ; plînse ce plînse, pînă simți că foamea îi e mai mare decît durerea, așa că se duse să caute de mîncare. Într-o sală erau rînduite veșminte strălucitoare, toate făcute pe măsura ei. Își puse o rochie brodată cu crini de aur și uitîndu-se în oglindă, mai să nu se cunoască. Se știa ea frumoasă, dar nu chiar așa, că dintr-o țărăncuță se schimbase într-o prea frumoasă domniță. Rău îi părea că nu era cine s-o vadă, afară de Leul înaripat, dar nu avea ce face.

Plecă din sala cu veşminte şi nimeri în alta, unde era întinsă o masă plină cu bunătăţi, de nu ştia din care să mănînce mai întîi ; gustă din toate cîte puţin, că tot ce se vedea acolo îi plăcea şi nu rămaseră bucate din care să nu fi luat cît de cît. După ce se sătură, începu să-i fie urît ; ce să facă de una singură în coşcogea palat, nu prea ştia fata.

Se mai uită la frumuseţea de rochii, mai ciuguli nişte cofeturi, dar văzînd că nu scapă de plictiseală, se porni să colinde prin palat, luînd cămările de-a rîndul. Toate erau frumoase şi încărcate cu bogăţii nemaivăzute şi nemaiîntîlnite de fată pînă atunci, dar ea nu le luă în seamă. Dorea să găsească ceva care să-i alunge plictisul şi nu vedea aşa ceva printre minunăţiile din palat.

Mai rămăsese o singură cămară necercetată, dar era aşa de mică şi întunecoasă, că fetei îi veni să se întoarcă din drum, dar pînă la urmă tot o cercetă şi nu-i păru rău, că găsi în ea o furcă şi un fus, adică ce-i trebuia ei, ca să-şi treacă timpul ; prinse furca în brîu, luă fusul în mînă şi prinse să toarcă. Fusul era tot din aur şi cînd îl răsucea arunca raze sclipitoare pe tot ce întîlnea şi tot uitîndu-se cu drag la el, nu simţi cum trece vremea.

Către seară, iacă şi leul bătu din aripi şi coborî în curtea palatului, iar de acolo, fuga în sală să vadă ce face fata.

Cînd o văzu ce face, se scutură ca de friguri.

— Cine ţi-a dat fusul, draga mea ? ! o întrebă el...

— Păi, ce, trebuia să mi-l dea cineva ? Mi l-am luat singură, că nu era să stau ziua întreagă, să mă uit la pereţi şi ei la mine. Dacă am greşit cumva, iartă-mă, da' spune-mi rogu-te cum să-mi trec vremea şi aşa oi face.

— Poţi toarce, dacă aşa ţi-e voia, spuse leul ; numai vezi să nu-l dai cuiva, că foc mă fac ; auzitu-m-ai ?

— Auzit, auzit, dar cui păcatele să-l dau, cînd nu văd picior de om în pustietatea asta ? !...

Leul nu zise nimic şi plecă să se culce.

În vremea asta, acasă la fată, sosise taică-său de la pădure, cu fiu-său mai mare ; era cătrănit şi pus pe harţă.

— Ascultă femeie, începu el. Aşa rău te-ai cîinoşit, că ne ţii ziua întreagă flămînzi ? De mine, mai treacă-meargă, să zic că mai poţi uita, dar cum te-a răbdat raiul să uiţi de fecioru-tău, care de atît răbdat şi atîta muncă a început să aibă năluciri, de să sperie o lume. Auzi, cică a văzut un leu înaripat, cum zbura cu-n băietan în gheare. Treabă-i asta ? Să viseze cu ochii des-

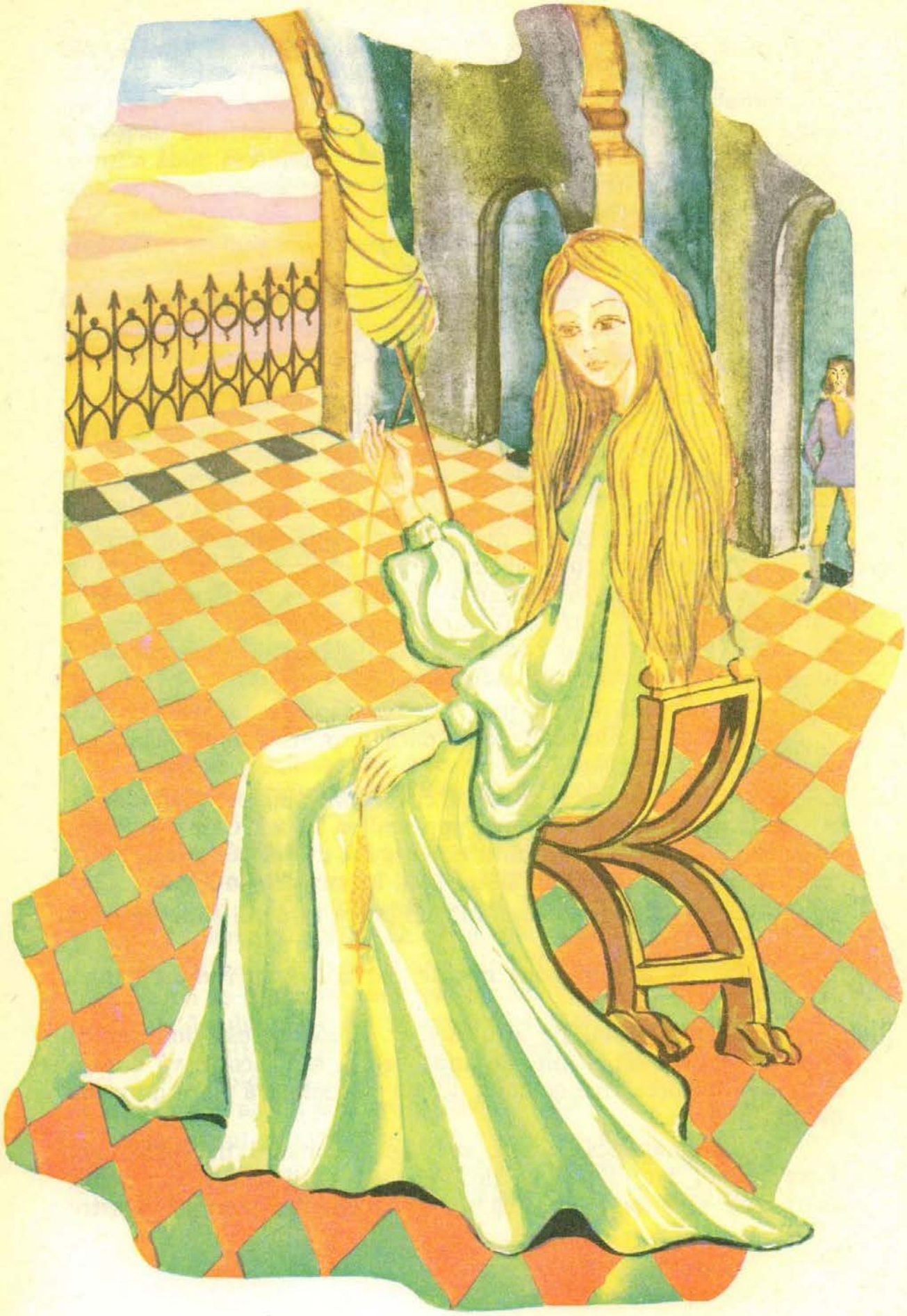

chișI, ziua în amiaza mare ; ce păcat ți-ai făcut, măi femeie, zău așa.

Omul nostru îi tot dădea cu gura, dar femeia nu-l mai asculta ; se uita prostită la fiu-său îmbrăcat în catrința soru-si și pricepu. Începu să tragă hanțele de pe el, strigînd să audă o lume.

— Pe loc să te dezbraci, să văd și eu ce hram porți ; și mișcă mai repede, că fierbe inima-n mine.

— Ce-ai femeie, ți-ai pierdut mințile, de pui pe biata fată să se dezbrace înaintea frati-său ?

— Of, bărbate ; ce n-aș da eu ca asta să fie fetița mea, da-i zbînțuitul de fiu-tău, de la care se trag toate. Doamne-doamne, fetița mamei, pe unde o fi ea acumaaa...

Și se porni pe bocit, de-și da sufletul ; printre lacrimi și sughițuri îi spuse cum își schimbaseră iar gemenii straiele între ei, cum trimisese ea fata la pădure și cum o blestemase.

— Deci pe sora noastră o ducea Leul înaripat în gheare ? spuse primul născut. Trebuie să o scăpăm, frățioare. Tu ești vinovatul, dar oi merge cu tine, că, deși ești mare, n-ai destulă minte să pornești singur la drum.

Plecară băieții în căutarea Leului înaripat, dar pe unde umblau și pe cine întrebau, nimeni, pe nicăieri nu știa de așa lighioană. Odată, într-o pădure, văzură o bătrînică ce trăgea de funie o capră roșcovană și îndărătnică.

— Ajutați-mă dragii mei, să duc capra asta acasă ; acuși se întunecă și ei nici că-i pasă, dacă a prins gustul ierbii, mă ține aici pînă dimineață.

Geamănul, rupse o creangă cu frunze tinere, o plimbă pe la botul caprei și o porni apoi spre coliba babei. Capra se ținea după el ca un cățeluș tot luînd cîte o gură de frunze și așa, ajunseră cu bine la colibă. Baba se tot foia, bucuroasă, pe lîngă ei :

— Ce răsplată să vă dau măiculiță, că fără voi și-acum eram în mijlocul pădurii.

— De ni-i găzdui peste noapte, tot noi ți-om rămîne datori, spuse cel mare.

— Dacă-i numai pe atît, poftiți în colibă, că-i loc pentru toți, dar spuneți-mi și mie, de unde veniți, sau încotro vă duceți, că pe aici nu prea trec oameni, de mă mir singură cum de n-am uitat să grăiesc.

— Păi, mătușică dragă, se băgă geamănul în vorbă, noi ți-om spune, dar să nu rîzi de noi, că la alții de-am spus, unii au rîs, iar alții ne căinau, că ziceau, păcat de tinerețele noastre

dacă ne-am pierdut minţile ; aşa că nu ştiu cum să fac şi ce să spun, ca să nu crezi şi dumneata că batem cîmpii.

— Dar zi-i odată ce-ai de zis, că eu tot nu pricep încotro vi-e drumul.

— Uite mătuşică, zise atunci cel mare ; noi am pornit să căutăm Leul înaripat, s-o scăpăm pe sora noastră din ghearele lui. Unde l-om găsi şi ce trebuie să facem, nu ştim încă, poate ne-oi face dumneata ăst' bine.

— Vai de păcatele mele, de unde să ştiu ce să faceţi şi încotro să apucaţi ? Mai bine culcaţi-vă, că acuşi se face ziuă şi n-aţi închis un ochi măcar.

Băieţii se culcară, iar celui mare, i se arătă baba în somn zicîndu-i :

— Nu ţi-am spus nimic de faţă cu geamănul, că ce-aveţi de făcut voi, e lucru cu primejdie şi el nu-i prea copt la minte.

Dimineaţă veţi porni la drum şi cînd s-o sfîrşi pădurea, o să daţi de palatul Leului. Pîndiţi pînă pleacă el de-acasă şi atunci geamănul să intre în palat, dar să nu-i spună soră-si că aţi venit amîndoi. Dacă-l alungă, să plece ; tu în ăst' timp, te strecori prin alte uşi în palat, pui mîna pe fată şi-i spui să-i dea geamănului rochia şi vălurile ei. El să se îmbrace cu straiele ei şi să toarcă pînă la venirea Leului, iar cînd Leul s-o apropia de el, să-l împungă cu fusul în dreptul inimii ; doar aşa o puteţi scăpa pe sora voastră.

Cum zise, se făcu nevăzută, iar flăcăul se trezi din somn.

Afară se luminase de ziuă, geamănul mai dormea încă, iar baba nicăieri. Trase de frati-său să se scoale şi cu gîndul la ce visase, zise :

— Hai frăţioare, scoal' că s-a făcut ziuă şi mai ştii păcatele, poate-om avea noroc azi să dăm de sălaşul Leului şi tare-aş vrea să-l văd pe lumină, cum arată la chip. Geamănul se sculă şi încă cu somnul agăţat de gene, porni după frate-său.

— Ştii ce, îi zise cel mare, cînd îl văzu treaz de-a binelea ; uite, parcă se sfîrşeşte pădurea, iar mai încolo văz nişte palate ; or fi ale Leului. Ia-o tu înainte, să-i faci fetei o bucurie, crezînd c-ai venit singur s-o scapi, dar să nu-i pomeneşti de mine, nici de te-o pica cu ceară şi de te-o goni, nu-ţi face inimă rea, vino, că eu te aştept aici şi-om pleca înapoi.

Geamănul se uită la el, dar văzînd că arată ca de obicei, îşi zise că o ştie el ce-o ştie, de-i spune să facă aşa şi porni spre palatul ce se vedea. Cînd să iasă din pădure, iaca şi Leul îşi luă zbo-

rul, bătînd din aripi. Mai stătu niţel să-i vie inima la loc, apoi intră-n palat şi cum dete cu ochii de soru-sa, zise :

— Hai să fugim surioară dragă, acasă ne aşteaptă tata şi fratele nostru mai mare.

— Cum, el n-a venit cu tine ? — întrebă fata.

— Nu, că stă cu mama acasă, să nu-i dea Leului prin gînd să o ia şi pe ea.

— Fiţi fără grijă, răspunse fata rîzînd răutăcios, că nu v-o ia nimeni. Pe ea n-are cine s-o blesteme, cum m-a blestemat ea pe mine, de m-a luat Leul înaripat. Zici că să merg cu tine acasă ? Vezi-ţi de treabă că nu fac eu una ca asta ; Leului m-a dat, la el rămîn. Şi cată-ţi de drum, sănătos ai venit, cu sănătate să te duci.

— Dar bine surioară, cum o să faci una ca asta ? E drept că mama te-a blestemat, dar nu ştia că n-ai nici o vină, aşa că hai cu mine acasă.

— Am zis nu şi nu rămîne. Ce-a fost, a fost şi nu mai vreau să-mi amintesc. Poate c-o fi aşa cum zici şi n-o fi mama vinovată, ci noi că eram tare zbînţuiţi, dar Leul mi-a lăsat în grijă tot ce vezi şi n-am să plec fără ştirea lui. Du-te dragul meu şi nici n-am să-i spun c-ai fost pe aici, să nu-ţi căşunez vreun rău.

Geamănul îşi luă ziua bună de la soru-sa şi plecă. Nici n-apucă să iasă din palat, cînd o auzi ţipînd. Se întoarse pe fugă şi ce să vezi ?!... Fratele mai mare ieşise de nu ştiu unde şi-o lega pe soru-sa la gură c-o basma.

— Ce faci frăţioare acolo ? Las-o în pace. Zice că nu vrea să vină acasă, gata ; n-are decît să stea cu Leul ei.

— Voi doi v-aţi ţinut de şotii, iar eu bat drumurile ca te miri ce şi încă mai ai glas ? Schimbă-ţi mai bine straiele cu sclifosita de soru-ta, cum făceaţi şi acasă, ia furca şi fusul şi începe să torci, că acuşi vine Leul.

— Vai de mine, da' pe asta de unde-o mai ştii ! Te ţineam eu de deştept, dar ghicitor încă nu ştiam că eşti.

— Păi, nici nu sînt. Tu n-ai auzit-o ţipînd ? Ei, dacă ai auzit-o tu, fii sigur că a auzit-o şi el.

Geamănul îşi puse iute straiele soru-sii, luă furca şi fusul, apoi întrebă :

— Mulţumit eşti ? Acuş ce să mă fac, că doar nă-i fi vrînd să mă mărit eu cu Leul, că de luptat nici nu mă gîndesc.

— Nu-ţi cer nimic din ce ziseşi, dar cînd leul o veni şi s-o apropia de tine, împunge-l cu fusul în dreptul inimii.

— Şi dacă mă mănîncă ?

— Nici-o grijă ; dacă faci așa, scăpăm cu bine ; acum pregătește-te, că-l aud venind.

Zicînd așa se trase cu soru-sa într-o cămară apropiată. Leul intră pe ușă și se duse spre geamăn.

— De ce-ai țipat draga mea ? Îți e cumva frică ? De vei fi soția mea, n-am să te părăsesc nici-o clipă, da' așa nu mi-e îngăduit să stau cu tine.

Geamănul dădu din cap că da și de bucurie, Leul se duse să-l îmbrățișese. Ca fulgerul împunse băiatul pieptul leului, acolo unde știa că-i inima. Leul înaripat răcni de se cutremură palatul, iar blana de pe el căzu cu aripi cu tot. În locul Leului, sta acum un tînăr chipeș, de geamănul nu-și mai lua ochii de la el, atît era de frumos.

— Îți mulțumesc scumpa mea soție că m-ai scăpat de vraja blestemată. Vrei să facem nunta chiar acum ? Geamănul dădu din cap că nu.

— Cum, cînd eram cu înfățișare de fiară voiai să fii a mea, și acum, nu ? !...

— Spune-mi Leule, sau cum te cheamă, auzit-ai tu de cînd ești, ca un bărbat să ia de soață, alt bărbat ?

— Acum cînd grăiești, văd că nu ești fata cu care voiam să mă însor ; dar cine ești tu, de-i semeni așa bine ?

— E fratele meu geamăn, răspunse fata ivindu-se din cămară ; iar cestălalt tot frate-mi e, măcar că m-a legat la gură să nu țip. De mă mai vrei, rămîn cu tine, iară de nu, ziua bună, cum se zice pe la noi, mi-oi lua frații și ne-om duce acasă, că ne-o fi așteptînd mama și tata cu sufletul la gură, săracii.

— Ba, să nu pleci draga mea ; și frații tăi, care sînt de acum și frații mei, să facă bine să rămînă cu noi, să ne gătim de nuntă. Oi trimite eu slujitorii să-ți vestească părinții și să-i poftească încoace. Văd că te miri cînd îți zic de slujitori ; da' ia uită-te în jurul tău să vezi ce mulți sînt ; știi scaieții din fundul grădinii, de care te rugasem să nu te atingi ? Ei sînt. Cînd am fost eu prefăcut în leu, nici pe ei nu i-a iertat vrăjitoarea.

— Vrăjitoarea ? Ce, vrăjitoare ? Că nu mi-ai vorbit niciodată de ea.

— Cum era să-ți vorbesc, cînd în tot timpul și în tot locul era cu mine, să vadă ce spun și ce fac ? Această vrăjitoare trăia prin apropiere și cum nu ne aveam așa bine, s-a răzbunat, prefăcîndu-mă în ce-ai văzut, iar ea a luat înfățișarea blănii ce-o purtam.

O zînă bună mi-a spus că doar dragostea unei fete mă va scăpa de vrajă, iar ca să moară vrăjitoarea, un băiat ce-ar fi ştiut să toarcă, să-i străpungă inima cu fusul de aur, pe care tot zîna mi l-a dat. Aşa ceva nu credeam să se întîmple vreodată, dar m-am înşelat. Acum sînt fericit, nu numai că te am pe tine, dar că am scăpat şi de vrăjitoare.

Cum veniră părinţii fetei, se făcu nuntă mare, ca în poveşti, iar mai apoi rămaseră cu toţii în palatul cel mîndru al lui Florin, Leul înaripat.

*

* *

Iepuraşul termină de povestit şi văzînd că fetiţa adormise, se culcă liniştit alături de ea.

A doua zi, iepuraşul văzu că Ana-Maria cea atît de veselă şi zglobie, era tare tristă. O întrebă ce are şi ea îi spuse că îi părea tare rău că n-o să mai aibă cine să-i spună poveşti, dar că n-avea altcum face, ştiind ce mult dorea prietena ei să-l aibă.

— Ana-Maria, eşti atît de bună încît eu nu mă supăr că mă dai ; şi mie-mi pare tare rău să mă despart de tine şi ca să nu se întîmple una ca asta, uite ce-o să facem : în fiecare seară să strîngi la prietena ta acasă toţi copiii din împrejurimi şi eu am să vă spun poveşti tuturor.

Aşa a făcut Ana-Maria şi poveştile iepuraşului au mers din gură-n gură şi astfel am putut şi eu să vi le povestesc, dragi copii.

Iată deci că bunătatea şi cumînţenia sînt răsplătite întotdeauna.